47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2523 — ԿԻՐԱԿԻ — 1912 ՄԱՅԻՍ 13-26

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I EFKIAR
54 Grand' Rue de Pera, Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ղ. ՊԱԼԻՈ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՀԱՅՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره‌خانهسی باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԻՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՒՄՍՑ.
Պոլսոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ, ԲԱՑԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻԷՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՄԷԿԱՆՑ

Երբեմն չըրնար՝ հասարակ խանութպանի մը սատիճանին իջեցուցին Մնակեանը։

Մենք չատ աւելի վերերը թառած կ'ուզէինք տեսնել զայն, բայց ամբողջ չաբաթ մը ամէն կարելի բան չինայեցին քիչ մը աւելի վար իջեցնելու համար զինքը այն փառքի գահոյքէն ուր բարձրացած էր ապրիլ 29ի յոբելեանական տօնոյթենն։ Պաշտպան ըսածդ ալ սասկ ըլլալու է ...

Հին քլիշէն էր իրենց կրկնածը. — Հայը արժանի չէ տաղանդներու, քանի որ անօթի կը մեռնի զանոնք, հետեւաբար՝ Մնակեան իրաւունք ունէր կենակ զարձը՝ նելու իր ազգին, և ուրիշ կողմ փնտռելու իր հացը։ Մարդը ապրանք ունէր ծախելիք, աւելի տուողին ժպտեցաւ, ճիշտ ու ճիշտ խանութպանի մը պէս։

Ետ'զմ Մնակեան ... Մենք աւելի մեծ և աւելի յարգելի բան մը տեսնել ուզած էինք իր մէջ։ Մենք արուեստի սիրոյն տառապած, չարչարուած հերոսը տարփողը էինք նոյն ատեն, մենք պանծացուցեր էինք խելալի մարդը, գաղափարի մարդը, ու նորէն մենք ենք իր Ինամիները, մինչդեռ ատենք, զինքը խանութպանի մը սատիճանին իջեցնողները, իր պաշտպանն՝ բը, իր բարեկամն՝ ը են։

* *

Իրօք տեղի կա՞ր սակայն այս ձախորդ դատը ստեղծելու, և ստեղծելէն ետքն ալ այսքան ձախող կերպով մը զայն պաշտպանելու։ Չէ՞ն կրնար արդեօք քիչ մը աւելի փափկութեամբ ըսել թէ Մնակեան իր չահուն, իր հացին սիրոյն կենակը զարձուց և «միւսներուն» նուիրուեցաւ։ Ցետոյ պէտք կա՞ր որ սակիա ըսելու համար Հայը նուաստացնէին, անանկ ատեն մը մանաւանդ ուր «միւսներուն» չըրածը Հայերը ըրած էին, ուր «միւսներուն» չտուածը Հայերը տուած էին։

Մտաւորապէս վեց հարիւր ոսկի հաւաքուեցաւ Մնակեանի յոբելեանին առթիւ, և այդ գումարին մէջ «միւսներուն» ամբողջ տուածը քառասունըհինգ ոսկին չանցներ։ Մնացեալ հինգ հարիւր յիսունըհինգ ոսկին Հայերը տուին։

Եւ յոբելեանին օրն ալ, թատրոնը լեցնող բազմութեան մէջ միայն հինգ հոգի կային «անոնցմէ»։ Մնացեալները նորէն Հայեր էին։

Ա՞ս է արդեօք Հայուն անտարբերութիւնը կամ ապերախտութիւնը իր տաղանդներուն նկատմամբ ...

Օ՜հ, մի՛ յամաւիք կրկնելու թէ իրօք Հայը անօթի կը մեռցնէ իր տաղանդները։ Հայ ժողովուրդը կրցածը, նոյն իսկ կրցածէն ալ աւելին տուած է միշտ ու կը շարունակէ տալ։ Աբէլեան անօթի չմնաց Պոլսոյ մէջ. եթէ երկրորդ անգամուն նոյնքան հասոյթ չունեցաւ, պատճառը Մարտ 31ի խռովութիւնն էր անշուշտ։ Գոմիտաս վարդապետ նոյնպէս անօթի չի մնար, ընդհակառակը. քանի անգամ է համերգ կուտայ և ասեղ ձգելու տեղ չի մնար թատրոնին մէջ։ Անօթի չմնաց նաև Մնակեանը, երբ Սահմանադրութենէն վերջ մէկ քանի հայերէն ներկայացումներ տուաւ. ամէն անգամուն ալ թատրոնը չափէն աւելի լեցուած կտաւ, և ան ալ Հմ. Արամեանցի պէս ողորմելի ուղեղի մը գիւերաշանութիւնը ներկայացնելով։

Եւ այս ժողովուրդը տակաւին չատ աւելին կ'ընէր, ինչպէս ըրեր է անցեալին մէջ, բայց ի՜նչ օգուտ որ զուլումէն, նեղութենէն, հանդանակութենէն գլուխ առած չունի։ Շահածը արդէն քիչ, ազգին պէտքերը այնքա՜ն առատ, այսօր որքեր, վաղը այրիներ, միւս օր զարհուրանքի ու զուլումի վերապրողներ, ուրիշ օր մը սուվարներ, ամէնքն ալ մերկ, ամէնքն ալ անօթի, և այսպէս անվե՜րջ ... Այս բովանդակ բեռը ժողովուրդին ուսերուն վրայ ծանրացած է. մեծ քան չէ՞ որ այս պայմաններուն մէջ նորէն հաներ մտաւորապէս 600 ոսկի տուեր է Մնակեանին, այն Մնակեանին որ բոլորովին իրենն ալ չէր եղած, որ տակաւին մինչև վերջին օրը յամառած էր «միւսներուն» մնալու։

* *

Տառապող, նկուն, ու տկար ազգ մը, ինչպէս է մերինը, միշտ ծայրայեղօրէն եսապաշտ կ'ըլլայ, կ'ուզէ որ իրմէ ըրածն յետին ոյժի մասնիկը, յետին աղանդի ցոյզը իրեն, միայն իրենց սահմանուի։

Շովինիզմ չէ ասիկա, այլ իր ապրելու իրաւունքը հաստատելու և իր գոյութիւնը ապացուցանելու տենչ։ Հետեւաբար՝ ազգ մը չի մեղադրուիր երբ իր զանկանեցուն կարելի իսպառկան ու բարոյական ճիգը սոսկ իր բարիքին սահմանուած տեսնել կ'ուզէ, և նախանձի զգացումէ մը կը ցնցուի, զանոնք օտարին նուիրուած գըտնելով։ Այս ըղձանքն ու այս նախանձը աւելի պատիւ կը բերեն իրենց քան ամօթ։

Ապրիլ 29ի յոբելեանին իրօք ունեցա՞նք այդ ըղձանքն ու նախանձը։ Եթէ ունեցանք ալ, գոնէ չարտայայտեցինք։ Եւ ոչ ոք, ոչ «Մանզումէ»ն որ այնքան համակրանքով արձագանգ եղաւ յոբելեանին, երբ դեռ չէր կատարուած, ոչ ալ միւս թերթերը, չմեղադրեցին Մնակեանը իր տաղանդն ու գործունէութիւնը ուրիշին նուէր տարած ըլլալուն համար։ Վերջապէս այդ ուրիշն ալ մեզի հետ նոյն հայրենիքին զաւակն էր։

Հայ ժողովուրդը տարբեր մտածումով մը գացեր էր թատրոն։ Ան կ'ուզէր տեսնել թէ ուրիշները ինչպէ՞ս կը վարձատրեն իրմէ անոնք, որոնք մեծութիւնն ու չահը Հայէն հեռանալն մէջ կը փնտռեն։ Ան նոյնիսկ իրեն համար ալ փառքի բաժին մը գտնել կը յուսար «անոնց» ընելիք մեծարանքէն։ Չէ՞ որ մեծարողը Հայ էր։

Եւ սակայն ի՞նչ տեսաւ. «անոնք» չէին եկեր. անոնք ո՛չ բարոյական մեծարանք մը ընծայելու պէտք տեսեր էին, ոչ ալ նիւթական Ցիսուն տարի, գրեթէ ամբողջ կեանք մը իրենց նուիրած, իրենց համար չարչարուած, իրենց լեզուն պանծացուցած, իրենց պատիւը բարձրացուցած և իրենց մէջ գեղեցիկ զգացումներու թանկագին սերմեր ցանած տկար աշխատաւորին բովանդակ տատանքը վրայ գացած էր։

Հայ ժողովուրդը իրօք մեծանձն եղաւ այդ օրը, որովհետեւ նոյնիսկ ատկէ ետքն ալ չփոխեց իր համակիր ու տաք վերաբերումը Ցոքելեարին հանդէպ։ Վշտացած էր, բայց զանոնութիւն չարտայայտեց։

Ժողովուրդները սովորաբար վրէժխնդիր կ'ըլլան, քիչ անգամ այդպէս վեհանձն կը դառնան, երբ մանաւանդ իրաւունք ունին վրէժխնդիր ըլլալու։ Եւ Մնակեան՝ որուն այդ հաղուագէպ բախտն էր վիճակուած, ոչինչ կը կորնցնէր անոր առնելու խոնարհելով։ Ժողովուրդին այդ թանկագին մեծանձնութեան հանդէպ իրմէ անհունապէս աւելի բարձրերը թառած հանճարներ անգամ խոնարհեր են յաճախ։ Եւ ատիկա ո՛չ միայն չէ նուաստացուցած, այլ ընդհակառակը քիչ մը աւելի մեծացուցած է զիրենք։

Խոնարհիլ՝ անպատճառ նուաստանալ ըսել չէ, խոնարհիլը քիչ մըն ալ իր չափը ճանչալ է, — իսաստունին «Մանի՛ր զքեզն» է։

Եւ յոբելեանի արժանացած ըլլալը պատճառ մը չէր որ Մնակեան ինքզինքը ձերբազատէր այդ պարտաւորութենէն։ Լաւագոյն մեծութիւնը իր չափը գիտնալն մէջն է միտ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Յ. Գ.— Երկու բառ ալ համակրելի Տիկին Նեվրիկին, որ «Ժամանակ»ի մէջ, անուղղակի կերպով մը կ'առաջարկէր Մնակեանը «Հայրիկ» անուանել։ Ինչո՞ւ չէ, քանի որ մեր ազգին մարիկը «գուտուրկան» է քիչ մը, չի կրնար առանց էրիկի մնալ, ու միշտ հայրիկ մը կը հանէ զլխուն։ Խրխնանէն ետք՝ Իզմիրլեանը ունեցանք, պատճառ մը չկայ որ Իզմիրլեանէն վերջն ալ... Մնակեանը չունենանք։

Բայց հանբմս, որչափ ալ բարի կամեցողութեամբ լեցուած ըլլանք, և ձեր սիրոյը կոտրել չուզենք, զարձեալ չպիտի կրնանք այս նոր պսակը կատարել, քանի որ Մնակեան միշտ կը յամառի մերը չըլլալու, «ուրիշներունը» մնալու։ Ասոնց ամենունիին անկարելի է այս երկրին մէջ։ Եկեք փոխենք անունները, և փոխանակ «Մնակեան Հայրիկ» ըսելու, այդ ուրիշներուն լեզուով «Պապա Մնակ» կոչենք զինքը, չը՞ըլլա՞ ...

Ա. Ա.

ՀԻՆԷՆ ՆՈՐԷՆ

(ՔՐՈՆԻԿ)

Շաբաթ մըն է եւրոպական մամուլին չրջանը կ'ընէ Պոլսոյ նախորդ գերման դեսպանին հանբաւուոր խօսքը։

— Ցաջողեցայ Թուրքերուն մօտ, որովհետեւ Թուրք մը եղայ Թուրքիոյ մէջ։

Եւ պէտք չունիք կարծեմ զիտնալու թէ գերման դեսպանի մը այդ առժամանակեայ Թրքացումը քանի՞ կրնայ նեսած ըլլալ մեր երկրին։

Նոր չէ սակայն Պ. Մարշալի խօսքը։ Կայ մօտաւորապէս երեք հարիւր տարի մը, կարծեմ 1618ին, իտալացի նշանաւոր ճամբորդ մը՝ Բիէթրօ Տելլա-Վալլէ որ Հռոմ զանուող արեւելագէտ բարեկամէ մը Թրքերէնը սորված, կ'ելլա ըլալ կը կարծեր, Պոլիս հանդիպելու պատեհութիւնը կ'ունենայ, կը մնայ մէկ երկու ամիս, և անզրանիկ նեսակը որ կը զրէ իր ուսուցիչ բարեկամին՝ գրեթէ նոյն այդ խօսքով սկսելու պէտք կը տեսնէ։

«Կը կարծէի Թրքերէնը սորված ըլլալ, բայց հոգիս Պոլիս տաք կոխած, տեսայ որ սխալեր եմ... չզարմանաս եթէ քեզի ըսեմ որ Թուրքիոյ մէջ Թուրք պէտք է ըլլալ՝ Թուրքերու հետ ո՛չ միայն յաջող գործեր ընելու, այլ նոյն իսկ Թրքերէնը հասկնալու և հասկցնելու համար...»

Երեք դար առաջուան ճամբորդներն ալ, ինչպէս հիմակուան դեսպանները, առաւելապէս առեւտուրի մարդիկ էին, և այն ատեն ալ, ինչպէս հիմայ, Թուրքը սոթտելու լաւագոյն եղանակը Թուրքին հետ Թուրք ըլլալն էր։

Իտալացի ճամբորդը, իր Թրքագէտ բարեկամը հանոգելու համար, նամակին մէջ չարած է կարգ մը Թրքերէն ասութիւններ, և առաջարկած անոր որ մեկնէ զանոնք։ Մէկ հատը մանաւանդ միտքս է մնացած, որովհետեւ ես ինքս չատ զըժուարութիւն քաշեր եմ անոր բուն իմաստը հասկնալու համար։

— Ըսէ՛, գրած էր իր բարեկամին, ըսէ՛ թէ ի՞նչ կը նշանակէ «գլուխդ ձեռքդ առ և անանկ գնա» ասութիւնը։

Կ'երեւակայեմ իր բարեկամին չինած դէմքը այս հանելուկին առջեւ։ Իրօք Թուրք կեանքը պէտք էր ապրիլ, հետեւիլ առօրեայ իրադարձութեանց, մշտապէս յարաբերութեան մէջ մնալ Թուրք չքաղաքներու հետ, պարզ խօսքով՝ Թուրք դառնալ Թուրքիոյ մէջ, նոյն իսկ ընթացիկ լեզուն ըմբռնելու համար։

❀

«Գլուխդ ձեռքդ առ և անանկ գնա»։ Դեռ մինչեւ հարիւր տարի առաջ Պոլսոյ ամէնէն գործածական ասութիւններէն մէկն էր ատիկա. և երբեք հանելուկ մը չէր, ընդհակառակը ամենաբարձր պաշտօնատարէն սկսեալ մինչեւ յետին մուրացկանը պէտք չունէր անոր նշանակութիւնը իր դրացիին քով մնտռելու։

Զբսենք թէ ոչինչ կը փոխուի արեւելեան։ Դարերու փոխանցած այդ ճշմարտութիւնը այնքան ալ անխախտ պէտք չէ եղած ըլլայ, երբ նոյնիսկ անփոփոխելին Թուրքիոյ մէջ յաճախ փոխուած բաներ կը գտնենք։ Օրինակի համար պաշտօնատարը՝ որուն մէկ երկու չաբաթ առաջ վիճակեցաւ Հռոդոսի գրաւման լուրը Սուլթանին հաղորդելու հարկը, չատ չատ զեկուցումը կարելի փափկութեամբ ընելու պատուէրը միայն ստացաւ զինքը ղրկողներուն կողմէ։ Դար մը առաջ սակայն՝ պիտի ըսէին անոր։

— Դժբա՞խտ մարդ, գլուխդ ձեռքդ առ և անանկ գնա...

Իրօք դժբախտ մարդ, որովհետեւ ապիկա տեսակ մը մահավճիռ էր իրեն համար։

Սուլթանները այն ատեն դեռ չէին ըմբռներ պատերազմական ձախորդութիւն մը։ Կարելի չէր որ Խալիֆային սուրը յաղթական չըլլար։ Եթէ իրօք պարտուած էին, պատճառը անուշտ ապիկարութիւնն էր անոնց՝ որոնց վստահուած էր կուռին բախտը։ Եւ այդ բարբարիկ ժամանակներուն մէջ Սուլթանները սովորութիւն չունէին ապիկարութիւնը պաշտօնի բարձրացումով վարձատրելու։ Զուր տեղը չէր որ Գահոյքը Դանչիճին կից յարդարուած էր այն մարմարեայ յատակով զարհուրելի սպասան սրանը, ուր ամէն պաշտօնատար, նոյնիսկ ամէն դեսպան, ստիպուած էր տասը քսան վայրկեան սպասել՝ Վեհապետին առջեւ հանուելէ առաջ, և որուն սոսկումը լրացնելու համար մէկ բան միայն կը պակէր. արձանագրութիւն մը ճիշդ դրան ճակտին վրայ, ուր գրուած ըլլար թէ «Մտնել կայ բայց ելնել չկայ»։ Բայց դահիճները միշտ ներկայ էին այնտեղ, և անոնց ներկայութիւնը կը բաւէր արձանագրութեան տեղը բռնելու։

Ահա այդ սրահէն պիտի անցնէր պարտութեան մը լուրը տանող պաշտօնատարը և ընդհանրապէս անա՛նկ կը պատահէր որ գոյժը հաղորդելէն վերջ գլուխը ձեռքը առած դուրս ելլէ, — կամ աւելի պարզ խօսքով՝ գլուխը ձեռքը տալով զինքը դուրս հանեն, — անկէ։ Սովորութեան պահանջն էր ատիկա. գլուխատուողին՝ գլուխը ձեռքը կը զետեղէին։ Չ՝ը տեսած Բեռայի գեղեցիկ մարմնամարզարանի մէջ նահատակներու գերեզմանները, ամէնուն ալ տապանաքարին վրայ իրենց պատկերն է քանդակուած՝ վիզէն կտրուած գլուխին ձեռքերնուն մէջ։

— Գլուխդ ձեռքդ առ և անա՛նկ գնա...

Ասիկա պարզապէս «գնա գլխատուէ» կը նշանակէր։ Եւ յաճախ Սուլթաններուն ալ կ'ըսէին այդ խօսքը, անոնք ալ չատ հեզ կը ստիպուէին ահաւոր ասպասան սրանը մտնել, գլուխնին ձեռքերնին դուրս հանելու համար անկէ ...

Հիմայ այլեւս չի լսուիր այդ խօսքը Հասիան ալ այդ ոճը չգործածեց երբեք, ինքը որ այնքա՜ն յաճախ պարտութեան լուրեր ստանալու հարկին մէջ գտնուեցաւ։ Եւ անշուշտ այս պահուս փառք կուտայ որ բնաւ չփորձուեցաւ այդ վաղընջուց դրութիւնը վերկենդանացնելու։ Որովհետեւ եթէ կրկին մտած ըլլար Թուրքիոյ բարքերուն մէջ, չատ հաւանականաբար իրեն հետ ալ միեւնոյն ոճով խօսէին Մարտ 31ի վազորդայնին։ Եւ այդ ոճով խօսակցութիւն մը իրեն հետ՝ անշուշտ զինքը բանտերու ժէնէն արքայականը չպիտի առաջնորդէր՝ որպէս զի ատուրնէ մընչեւ իրիկուն մորքը ներկէ և ատուծուն օրը, գուլպայ փոխելու պէս, դէմը նոր հարձ մը տեսնելու աշխատի ...

❀

Ե՞րբ արդեօք այդ ոճը վերցաւ Թրքական բարբառէն։ Իմիտ սա միայն յայտնի է թէ չկար Մահմուտ Բ.ի օրով, և կամ գոնէ փոխուած էր։ Ալլաս «Գլուխդ ձեռքդ առ» չէին ըսեր. բայց կրնային օրինակի համար ձախորդութեան մը լուրը տանելու սահմանուած պաշտօնատարին ըսել.

— Ոսկորները տոպրակը դիր և անանկ գնա։

Որովհետեւ Մահմուտ Բ. ալ սովորութիւն չունէր բերանը գոյժ մը ունեցողին քարի երկար ըսելու։ Եւ ոսկոր տոպրակը դնելու եղանակը լաւ, չատ լաւ գիտէր։

Օսմանեան կայսրութեան ծառայութեան մտած Բոլնիոյի զինուորական մը, որ «Վանտա» կեղծանունով չատ հետաքրքրական յիշատակներ թողած է Թուրքիոյ մասին, կը պատմէ թէ նշանաւոր Սուլթանը՝ բարեկարգութեան գործը իր սեփական տարազին սկսելով՝ Նաբոլէոնեան խթանաւոր մոյկեր կը հագնէր, և սովորաբար խթաններուն տակունութիւնը կը փորձէր զէշ լուր մը բերող պաշտօնատարներուն կոնակին վրայ։ Սակայն չուտով կը զղջար և անմիջապէս վերջ իր ներկայութեան ընդունուած պաշտօնատարը, ով որ ալ ըլլար, առաւօրէն կը վարձատրէր՝ միւսին ըրած անարգանքը զարմանած ըլլալու և իր խիղճը հանդարտեցնելու համար։

1828ին, Ռուսական պատերազմին ատեն, Եպարքոսը Թոփալ Խիւսրեվ փաշան էր, Ապաշա Զէրքէս մը, արտակարգ կերպով խորամանկ ու ճարպիկ։ Մահմուտ Բ. կը սիրէր զինքը, որովհետեւ բարեկարգութեան կուսակից մը ճանչցուած էր և մասնաւորաբար կ'աշխատէր Թուրքիոյ զինուորական զօրութիւնը վերակազմելու։ Ինք մանաւանդ կազմած էր այն համբաւաւոր բանակը, որ Եւրոպական ըլլալու նախանձախնդրութեանը մէջ, միանգամայն արեւմուտքի բոլոր ազգերէն մէյ մէկ բան փոխ առած էր, ինչպէս այնքա՜ն սբրամօրէն նկարագրած է Մարալֆան Մօլթքէ՝ իր Թրքական Նամակներուն մէջ։— Զինուորներուն վերարկուն Ռուսական էր, հրացանը Պելժիական, կանոնագիրը Ֆրանսական, սուրը Անգլիական, ձիու թամբը Հունգարական. և դեռ ազգական կրթութեան հղանակին մէջ ալ քիչ մը ամէն ազգ իր բաժինը ունէր։ Իսկ Թրքական ըլլալով միայն գլխանոցը կար, կարմիր ֆէսը։

Եէնիչէրիներու բարձումէն երկու տարի վերջ կազմուած այդ բանակը կ'ընէր այն՝ ինչ որ կրնար. — տեղի կու տար Ռուսիոյ յառաջխաղացութեան առջեւ։ Եւ ահա առտուան մէկը Խիւսրէվ փաշա լուր կ'առնէ թէ Վառնան գրաւուած է Ռուսերուն կողմէ։ Գոյժը պէտք է ծանուցանել Սուլթանին, բայց ինչպէ՞ս Մահմուտ Բ.ի մոյկերուն խթանները կան, և Խիւսրէվ փաշա բնաւ միտք չունի իր ոսկորները անոնց զարհուրանքին ենթարկելու։ Խորամանկ Զէրքէսին վարանումը երկար չի տեւեր. իսկոյն լուր կը գրկէ Սուլթանին սիրական բժիշկներէն Իլէժա Ապտիլ Հաղէքենտի, թէ Վառնա գրաւուած է և թէ Սուլթանը արդէն իսկ իմացած է ամէն բան։

— Փորձանքը ես քաշեցի, գոնէ վարձքը անցանք, և չրջելով չրջելով հասանք խեղճ ու կրակ սրճարան մը, որուն տեղը դժուար թէ յիշեմ այլեւս ... Հալէպի առաջարկեցի որ նստինք, յայտնի էր որ իրենց խօսքի հինգ վեց հոգի, որոնք գլուխ գլխի տուած կը խօսէին. յայտնի էր որ իրենց խօսակցութեան առարկան ծանրակշիռ բան մըն էր, որովհետեւ մինչդեռ մէկը կը խօսէր, միւսները ջերմեռանդ երկիւղածութեամբ մը անոր չրթունքներէն կախուեր մնացեր էին ... ինչ որ է, նստանք ճիշդ անոնց մօտ ... առաջին չարժումին կասկածի

ձատրութիւնը դուն առ, բսել կու տայ անոր։

Ապտիլ Հաղ՝ անձամբ ծանօթ էր Մահմուտ Բ.ի խթաններուն, և սակայն չուտով Պալատ կը փութայ, որովհետև նոր նշան լաւ գիտէր թէ Սուլթանին զըղջումը չուշանար, և թէ բարկութիւնը յաջողելէն անմիջապէս վերջ իրեն ներկայացող առաջին պաշտօնատարը կը վարձատրէ լիապէս։ Երբ Պալատ կը հասնի, խուցի մը մէջ կը գտնէ Խիւսրէվ փաշան, վրան գլուխը տակն ու վրայ, դէմքը այլակերպուած, մազն ու մօրուքը իրարու խառնուած, ֆէսը ծռմռկած։

— Խերս անիծուեցաւ, Ապտիլ Հաղ, կ'ըսէ ողորմելի ձայնով մը, երանի թէ լուրը բնաւ չտայի։

Իւլէման, բորբոքեալ, ապառնուած, Սուլթանին քով կը փութայ, միութիւնեան բառեր կմկմալով.

— Գոհար մը պակսեցաւ ձեր փարթամ թագէն, բայց Աստուծմով, վեհափառ, նորէն ետ կ'առնենք զայն...

— Ի՞նչ գոհար, կը հարցնէ Մահմուտ Բ. զարմացած։

— Վառնան...

— Ի՞նչ է եղեր Վառնան...

— Բայց Վառնան Ռուսերուն ձեռքը ինկաւ...

— Հէ՛...

Եւ Սուլթանը իսկոյն գահէն ցատկելով, ձեռքի հարուածով մը կը տապալէ Ապտիլ Հաղը, ու կը սկսի անոր կռնակը չափել մոյկերուն կրունկներովն ու զարհուրելի խթաններով։ Խեղճը, ապշահար, հազիւ կը յաջողի օձիքը ազատել, և դուրս փախչելով չխտակ կը խոյանայ այն խուցը ուր պահ մը առաջ կը գտնուէր Խիւսրէվ փաշան։ Չէրքէսը սակայն զինքը խաբած էր՝ անանկ կեղծելով թէ արդէն իսկ առած է խթաններուն համը, մինչդեռ Վառնայի անկման գոյժը բնաւ չէր ծանուցուած Սուլթանին։ Ապտիլ Հաղ խուցը պարապ կը գտնէ։ Որովհետև, մինչդեռ ինք Խիւսրէվ փաշան կը փնտռէր, ան ուրիշ նրբանցքէ մը չիտակ Մահմուտ Բ.ի քով եկած, զայն մխիթարած, Վառնան ետ առնելու խօսք առած և առատ վարձատրութիւն մը շաղկելով հեռացած էր արդէն։

❀

Տասը տարի վերջ՝ 1839ին, Ապտիլ Հաղ տակաւին չէր մոռցած Խիւսրէվի այդ խաղը։ Այդ յիշատակելի տարուան Յունիս 29ին՝ Եգիպտացի Իպրահիմ փաշա Նեզիպի մէջ ծանր պարտութեան մը կը մատնէր օսմանեան բանակը։ Յաջորդ օրը, տակաւին այդ գոյժը չլսած, Մահմուտ Բ. հոգին կ'աւանդէր իր սիրական բժիշկին՝ Ապտիլ Հաղի բազուկներուն մէջ։ Խիւսրէվ փաշա որ դարձեալ Եպարքոս էր այդ միջոցին և Սուլթանին մահը չէր գիտեր, մարդ կը ղրկէ Պալատ տեղեկութիւն ստանալու համար։ Ապտիլ Հաղ իսկոյն կը փութայ ապահովցնել զայն, և ղրկած մարդուն կը պատուիրէ։

— Գացէք ըսէք փաշային որ Աստուծոյ չնորհիւ Սուլթանը կը հանդչի ու բնաւ չի տառապիր։

Հին աւանդութիւն էր։ Երբ վեհապետը հիւանդ ըլլար, եպարգոսները պարտաւոր էին շարունակ լուր առնել անոր առողջութեան մասին, և ամէն անգամ որ բարի լուր մը ըլլար տրուածը, պէտք էր որ դրամական առատ պարգեւ մը ղրկէին բժիշկին։

Խիւսրէվ Ապտիլ Հաղի ղրկած բարի լուրը ստանալով, անմիջապէս իր սարաֆին միջոցաւ 100,000 դահեկան կը փութացնէ Ապտիլ Հաղին։ Ինք ալ քիչ մը վերջը Պալատ կ'երթայ, անձամբ գոհունակութիւն յայտնելու։ Սակայն երբ Սուլթանին ննջարանը կը մտնէ, կը տեսնէ որ չապրիր այլեւս։

— Բայց վեհապետը մեռա՞ր է, կ'ըսէ Ապտիլ Հաղի։

Մինչ՝ դրամը գանձած էր արդէն։

— Փաշա, կ'ըսէ իր կարգին, կ'երեւայ սխալ հակադարձեր են ձեզի... ես լուր ղրկած էի թէ Ն. վեհափառութիւնը կը հանդչի եւ այլեւս չի տառապիր ... ահա տեսէ՛ք, կը հանդչի միշտ ու կրնաք վստահ ըլլալ որ այլեւս ոչ մէկ ցաւ կը տառապեցնէ զինքը։

Այն ատեն՝ Խիւսրէվ ետ կը պահանջէ ղրկած դրամը։ Բայց Ապտիլ Հաղ, մտերմօրէն անոր կռնակը ծեծելով,

— Խիւսրէվ, կ'ըսէ, միտքդ բեր Վառնան...

Խորամանկ Չէրքէսը խաղի եկած էր իր կարգին։

ՄԷՐՍԷՅԷՍ

ԻՏԱԼԵԻԹՈՒՐՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՆՈՐ ԵՒ ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՐՇԻՊԻԱԳՈՍԷՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԶՕՐ. ԱՄԷԼԻՕԻ ՀԵՏ

Իզմիրի «Դաշնք»ին մէջ թարգմանաբար հրատարակուած է Հռոդոսէն «Թէլէկրաֆօս»ի հասած մանաւոր թղթակցութիւն մը, որմէ կը քաղենք հետեւեալ շահեկան մասերը.—

Այս տողերը գրած միջոցիս, քաղքէն դուրս թնդանօթը կը գոռայ և սաստիկ կռիւ մը տեղի կ'ունենայ Իտալական զբաւող բանակին և պաշարուած թուրք զօրքերուն միջեւ, որոնք ամբոր դիրք մը բռնած են։ Այս կռիւը բուռն պիտի ըլլայ, որովհետև պիտի որոշուի Հռոդոսի վիճակը։ Դործողութիւնները կը վարէ անձամբ զօրավար Ամէլիօ որ ունի 12,000 հետեւակազօրք, 500 ձիաւոր, 20 մեծ թնդանօթ և 25 միթրայեէօզ։ Այս ուժերով կը յուսայ թէ պ'տի կրնայ պաշարել Օսմ. բանակը որ կը բաղկանայ 1800 կանոնաւոր զօրքերէ և միայն 30 կամաւորներէ։ Իտալական բանակը 2 օրէ ի վեր առաջացած ըլլալով, Օսմ. բանակին գրաւած դիրքերուն առջեւը կը գտնուէր։ Երէկ գիշեր զօրավար Ամէլիօ փ-ութաց տեղւոյն վրայ կռիւին գործողութիւնները վարելու, որ այսօր արշալոյսին սկսելու էր։

Զօրավարը կ'առաջնորդեն Հօճա մը որ կը գործածուի բանագնացութեանց պահուն և Հռոդոս կղզին աքսորեալ Իսմայիլ Հաղքը՝ Հայիտի այս հետեւորդը որ նեռատ է իր ֆէսը և Իտալական զաղթական բանակին մէջ գործածելի քաշքան դրած է։ Իտալական բանակը 3½ թեւերու բաժնուած՝ և պաշարած է Օսմ. բանակը, որ կը գտնուի Փսիթիօս, դիրքին վրայ, Այսօրուան կռիւը վճռական կ'երեւայ Յարձակումը բուռն կերպով տեղի ունեցած է, որովհետև մինչև մեր ժամերը կը հասնին թնդանօթներուն գոռումները։ Կէս օրէն յետոյ ժամը 4ին հեռաձայնով հաղորդուեցաւ թէ Օսմ. բանակը սկսեր է նահանջել, մինչեւ գիշեր՝ կը յուսացուի՝ թէ պիտի ստիպուի անձնատուր ըլլալ։ Իրիկուան ժամը 5ին նորէն հեռաձայնով հաղորդուեցաւ թէ Իտալացիք Օսմ. բանակին մեծագոյն մասը՝ իբր 450 հոգի գերի բռներ են։ Ամսոց մէջ է նաև Հռոդոսի նաւահանգիստի մնօրէնը Նայիլ պէյ, ինչպէս նաև Իտալացի ենթասպայ մը, որ գերի բռնուած էր Օսմ. զինուորներուն կողմէ՝ զօրքերը ցամաք եկած օրը։ Հիմա ժամը 6ն է և նորագոյն լուր չառնուեցաւ կռիւի մասին։ Թընդանօթաձգութիւնք կը շարունակուին։ Քաղաքը հանդարտ է և բնակիչները անհամբեր պատերազմի ելքին կը սպասեն։ Առտուընէ ամենուն ալ արդիւնեցաւ քաղաքէն դուրս ելլել։

Երեքշաբթի գիշեր հոս ժամանեց Պէնկազիէն զօրավար Տէմարքի, որ «Արմաղ Ինչէրնա» ըսուած ներքին բանակին զօրավար անուանուած է, մինչ զօրավար Ամէլիօ ընդհանուր հրամանատար՝ բոլոր զբաւեալ կղզիներուն։ Տէմարքի ձիաւոր գունդ մըն ալ բերած է հետը, ինչպէս նաև բազմաթիւ թնդանօթներ, որոնք այսօր կը գործածուին կռիւին մէջ։

Երէկ Իտալիայէն շատ մը պաշտօնեաներ հասան, որոնք պիտի կազմակերպեն վարչական շատ մը ճիւղեր և պիտի գործադրեն, ինչպէս կ'ըսուի, այն օրէնքները որոնց հաւեստ ինքնավար վարչութիւն մը պիտի ունենան կղզիներ։ Եկողներուն մէջն է կեդրոնական նահանգապետի տնօրէնը Բալաֆիերէ Վալիդի Աբդէլհիամ։ Մնացեալ պաշտօնեաներուն մեծագոյն մասը Իտալական Կառավարական ծառայութեան մէջ գտնուող Յոյներէն կը բաղկանայ։

*** Կղզին անդորրութիւնը միշտ անփոփոխ է՝ չնորհիւ այն միջոցներուն զորս ձեռնարկած են քաղաքական զինուորները։ Ներսերէն ամէն օր գիւղացիներ կուգան քաղաք։ Երէկ առաւօտ կարգ մը քրիստոնեաներ (անշուշտ յոյներ ըսել կ'ուզէ Թղթակիցը) Ամէլիօի գիտում ընելով, բողոքին թէ գիւղէն անցնող երկու օսմ. զինուորներ երկու գիւղացիներ սպաննած են, ինչպէս նաև ուրիշ շատերն ալ գանակոծած են, խոշտանգելով և ճնշումներու են թարկելով։ Զօրավարը իսկոյն իր ցաւը յայտնեց և հրաման ըրաւ իր զինուորական մարմնոյն՝ այդ գիւղին պահպանութեան համար։

*** Երէկ իրիկուն պատիւ ունեցայ ներկայ գտնուելու իրիկուան ճաշին, որ տրուած էր ի պատիւ զօրավար Ամէլիօի, օտար տէրութեան պատկանող տեղւոյն մէկ Հիւպատոսին կողմէ։

Ճաշի ատեն զօրավարը չատ զուարթ էր։ Միջահասակ անմօրուս երիտասարդ մըն է, արագաշարժ և վաղվղուն աչքերով։ Սեղանակից եղաւ նաև զօրավար Տէմարքի, որ նոյնպէս հանդարտաբարոյ և ապնիւ մարդ մըն է։ Ճաշի պահուն պարտաձայն օգտուելով։ Ֆրանսերէն քանի մը խօսքեր փոխանակեցի զօրավարին հետ, որ սահուն կերպով կը խօսի նոյն լեզուն։

Նախ հարցուցի թէ ճի՞շտ է այն լուրը թէ Բօտինի գիւղը քանի մը օսմ. զինուորներ երկու քրիստոնեաներ սպաննած են։

— Այո՛, դժբաղդաբար, պատասխանեց զօրավարը, չեմ կասկածիր թէ ինչո՞ւ բռնութիւնը կը բանեցնեն գիւղացւոց վրայ, որոնք հանդարտաբարոյ մարդիկ են։ բայց եթէ չարունակուին այս անգթութիւնները իրենց պետերը երբ ողջ բռնուին, իրենց ըրածներուն հաշիւը պիտի տան ինծի յետոյ։

— Հռոդոսի յոյները՝ ի՞նչպէս զտաք, վսեմաշուք տէր։

— Երբեք չէի երեւակայեր թէ Հռոդոսի յոյները իրենց պարտականութեանը մարդիկն են, պատասխանեց Ամէլիօ, հիացայ անոնց հայրենասիրութեանն և անկեղծութեանը վրայ։ այսօր սա կարծիքն ունիմ թէ այսպիսի զգացումներ ունեցող ժողովուրդ մը հրաշքներ պիտի գործէ։

— Ե՞րբ կը կարծէք թէ պիտի ըրանայ Հռոդոսի ամբողջական գրաւումը։

— Քիչ ատենէն կը յուսամ։ Վասն զի Օսմ. բանակը պաշարուած է և անձնատուր ըլլալու պարտաւոր պիտի ըլլայ, որովհետեւ դուրս ելլելու հնար մը չի կայ։ Ասիկա քանի մը օրուան խնդիր կը սեպեմ։

— Եւ յետո՞յ։

— Յետոյ Քիոս և Միտիլլի պիտի երթանք։

— Դիւրին կը կարծէ՞ք երկու կղզիներուն ալ գրաւումը։

— Հապա, գուցէ Քիոսի մէջ կարգ մը դժուարութեանց հանդիպինք զորս սակայն պիտի հարթենք։ Միւս կողմէ, Քիոսի վրայ Հռոդոսէն աւելի զօրքեր ցամաք պիտի հանենք։ Արդէն Դարանդոսէն 12000 զինուորներ եկած են՝ Քիոսի համար։

— Այս կղզիներու ապագան ի՞նչ պիտի ըլլայ։

— Թոյլ տուէք ինձ որ հոս կանգ առնեմ։

Եւ զօրավար Ամէլիօ տեսակցութիւնը տարբեր նիւթի մը վրայ դարձուց։

*** Քալիմնոսէն եւս «Թէլեղրաֆոս»ի Թղթակցին ուղղածմէկ գրութենէն կ'իմանանք թէ «Ամալթիա» զրահաւորը երբ ժամեր է Քալիմնոս, Հրամանատարը կարգ մը սպաներու հետ ցամաք ելլելով, կառավարութեան Դուռը գացեր է, ուր տեսակցեր է տեղւոյն Յոյն հասարակութեան Ազգային ժողովին անդամներուն հետ։

Այս տեսակցութեան միջոցին, հրամանատարը յայտարարեր է Ազգ. ժողովին թէ Քալիմնոս, Լէրոս, Պատմոս և Իքարիա կղզիները ըստ ամենայն հաւանականութեան պիտի միանան Սամոսի հետ և ինքնօրէն իշխանութիւն մը պիտի ունենան, Իտալիոյ բարձր պաշտպանութեան տակ։ Այս յայտարարութիւններէն յետոյ, Հրամանատարը պէտք ցոյց տուեր է վարչական ընտրութեանց և նորէն զրահաւորը վերադարձեր է։

ԱՅՏԸՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՄԷԿ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԸ

Իզմիրի «Ազատօլու» և «Քէօյլիս» թերթերը Մայիս 4ին իրենց խմբագրականաց մէջ կը գրեն թէ Իտալացիներուն կողմէ գրաւեալ կղզիներուն մեր Յոյն հայրենակիցները «կեցցէ՛ն Իտալացիները» ազաղակներով ընդունած են զանոնք։ Կուսակալութիւնը չանքեր ընելով հանդերձ կարելի եղած ստոյգ տեղեկութիւնները ստանալու կղզիներու մէջ տեղի ունեցած դէպքերուն մասին, կ'ըսէ որ պաշտօնական և մասնաւոր աղբիւրներէ տեղեկութիւն մը չունի թէ մեր Յոյն հայրենակիցները լաւ ընդունելութիւն մը ըրած ըլլան թշնամւոյն։ Ընդհակառակը, պաշտօնապէս հաստատուեցաւ թէ Հռոդոսի քաղաքապետը Սալա էֆէնտի ձերբակալեալ մերժած է Իտալացւոց կողմէ առաջարկուած պաշտօնը և այսու ապացուցած է իր հայրենասիրական զգացումները։ Հաւանական է որ Տրիպոլիս Հասուն Իսմայիլի դող Իսմայիլի նման Յունաց մէջ ալ գտնուելով կարգ մը հայրենդաւ անձեր, ծախսած ըլլան Իտալացիները, բայց ասոր համար ոչ ներելի և ոչ ալ բանաւոր է դատապարտել մեր բոլոր կղզեցիկ Յոյն հայրենակիցները՝ իբր բարեկամները թշնամւոյն։ Ցանուն մեր հայրենեաց ամենաբարձր շահերուն և մանաւանդ այսօր երբ Հայրենիքը պէտք ունի բացարձակ համերաշխութեան, կը յորդորենք բովանդակ Օսմ. մամլոյն զգուշանալ այսպիսի հրատարակութիւններէն, որոնք կրնան թիւրիմացութիւններ և դժգոհութիւններ առաջ բերել տարբերու միջև։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԶԻՆԱՆՇԱՆԸ

Իզմիրի «Քէօյլիս» թերթը հաղորդելով որ իտալական զինանշանը պահուած է քաղաքին մէկ չէնքին մէջ, կ'ըսէ.—

Այն զինանշանն որ այսպիսի ցած, ստոր մարդի թշնամւոյն հոտած ու փտած գոյութեան նշանն է, մեր երկրին մէջ կախուած մնալը ամօթ է մեզի համար։ Եթէ մեզի հաղորդուած այս լուրը ճիշտ է, կը խնդրենք որ մեր կառավարութիւնը անմիջապէս վար առնէ այդ զինանշանը։

ՆՊԱՍՏԱՀԱՒԱՔ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՎՏԱՐԵԱԼ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Իզմիրոյ վարչապետը կեդր. Նպաստահաւաք յանձնաժողով մը կազմած է Թուրքիայէն վտարեալ Իտալացիներու ի Նպաստ Ամբողջ Իտալիոյ մէջ հանգանակութիւն բացուած է անոնց համար։

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՎՏԱՐՈՒՄԸ

Բազմաթիւ Իտալացի ընտանիքներ երէկ և առջի օր մեկնեցան Պոլսէն։ Դերման դեսպանատունը առջի օր շրջաբերական մը ղրկելով նահանգային Դերման հիւպատոսներու, հրաւիրեց զանոնք պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելու կառավարութեան որոշումը գործադրելու համար։ Դերման հիւպատոսարանը 2000 անցագիր տպել տուաւ։ Եկող Իտալացիներուն համար։ Իտալիա չատ մը օտար նաւեր վարձած է Պոլսոյ և Սելանիկի Իտալացիներուն փոխադրութեան համար։

ՌՈՒՍ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՒԵՐՈՒ ՎԱՆԱՆԵՐԸ

«Սթամպուլ» կը տեղեկանայ թէ Ռուս դեսպանատունը դիմում չէ կատարած Բ. Դրան մօտ, Տարտանէլի փակման հետեւանքով Ռուս առեւտրական նաւերու վանանները պահանջելու համար։ Միայն թէ, Պոլսոյ Ռուս ընդհ. հիւպատոսին տասնեակ մը բողոքագրեր մատուցուած են Ռուս վաճառականներու կողմէ, և այդ բողոքագրերը յանձնուած են դեսպանատան որ իր կարգին հրահանգ ուղած է Բեղերսպուրգէն։

— Իզմիրէն կը հեռագրեն երէկի թուականով Օսմանեան Գործակալութեան.— Հռոդոսի ճակատամարտին նկատմամբ հոս հասած լուրերու նայելով լրտեսներ Իտալացիներուն իմաց տուեր են այն տեղերը ուր օսմանեան զինուորները պահած էին իրենց ռազմամթերքները, որով Իտալացիները գրաւեր են զանոնք։ Այս պատճառով էր որ օսմ. պատերազմիկները, ռազմամթերքէ զրկուելէ և իրենց քով ունեցածն ալ սպառելէ ետքը, հարկադրուեր են անձնատուր ըլլալ։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

25 Մայիս 1912

Օսմ. Միացեալ	Օսմ. Ո.	97·28
Ամէնէն բարձր գին	»	97·32
Ամէնէն վար գին	»	97·27
Բուժէլի երկաթուղի	Ֆրանք	204·50
Ամէնէն բարձր գին	»	204·75
Ամէնէն վար գին	»	204·50

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԹԷՀՐԱՆԻ ԿԱՅՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎՐԴՈՎԱԼԻՑ ՎԻՃԱԿ

Թէհրանէն Թիֆլիսի թերթերուն ուղղուած նամակներ շատ տգնապալից ցոյց կուտան Պարսկաստանի կացութիւնը։ Վերջին օրերս յանկարծ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեր են։ Ձերբակալման առարկայ դարձողները ազատամիտ ու տէմոքրատ անձեր են, կան նաև փոքրաթիւ կրօնաւորներ և աստիճանաւորներ։ Ամէնքն ալ, առանց դատավարութեան, սոսկ վարչական կերպով աքսորուեր են մայրաքաղաքէն, մինչդեռ ուրիշներ, ձերբակալուելէ վախնալով, փութացեր են հեռանալ իրենք իրենց կամքով և կամ ծածկուիլ։ Ոստիկանական յայտարարութիւն մը, աքսորի պատիժները արդարացնելու համար կ'ըսէ թէ աքսորուածները երկրին ապահովութիւնը պիտի խանգարէին և այդ մտքով պայքար կը մղին ներկայ կառավարութեան դէմ։ Նոյն ատեն՝ կ'ազդարարէ որ այլեւս ձերբակալութիւններ տեղի չպիտի ունենան, և պահուները կը հրաւիրէ որ երեւան ելլեն, հակառակ պարագային պիտի պատժուին։

Այդ մարդոց բովանդակ յանցանքը սակայն ուրիշ բան չէ, այլ միայն տէմոքրատ կուսակցութեան պատկանիլը։ և կամ սահմանադրական եղած ստոյգ տեղեկութիւնները ստանալու կղզիներու մէջ տեղի ունեցած դէպքերուն մասին, կ'ըսէ որ պաշտօնական և մասնաւոր աղբիւրներէ տեղեկութիւն մը չունի թէ մեր Յոյն հայրենակիցները լաւ ընդունելութիւն մը ըրած ըլլան թշնամւոյն։ Ընդհակառակը, պաշտօնապէս հաստատուեցաւ թէ Հռոդոսի քաղաքապետը Սալա էֆէնտի արհամարհանքով մերժած է Իտալացւոց կողմէ առաջարկուած պաշտօնը և այսու ապացուցած է իր հայրենասիրական զգացումները։ Հաւանական է որ Տրիպոլիս Հասուն Իսմայիլի դող Իսմայիլի նման Յունաց մէջ ալ գտնուելով կարգ մը հայրենդաւ անձեր, ծախսած ըլլան Իտալացիները, բայց ասոր համար ոչ ներելի և ոչ ալ բանաւոր է դատապարտել մեր բոլոր կղզեցիկ Յոյն հայրենակիցները՝ իբր բարեկամներ թշնամւոյն։ Ցանուն մեր հայրենեաց ամենաբարձր շահերուն և մանաւանդ այսօր երբ Հայրենիքը պէտք ունի բացարձակ համերաշխութեան, կը յորդորենք բովանդակ Օսմ. մամլոյն զգուշանալ այսպիսի հրատարակութիւններէն, որոնք կրնան թիւրիմացութիւններ և դժգոհութիւններ առաջ բերել տարբերու միջև։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԶԻՆԱՆՇԱՆԸ

Իզմիրի «Քէօյլիս» թերթը հաղորդելով որ իտալական զինանշանը պահուած է քաղաքին մէկ չէնքին մէջ, կ'ըսէ.—

Այն զինանշանն որ այսպիսի ցած, ստոր մարդի թշնամւոյն հոտած ու փտած գոյութեան նշանն է, մեր երկրին մէջ կախուած մնալը ամօթ է մեզի համար։ Եթէ մեզի հաղորդուած այս լուրը ճիշտ է, կը խնդրենք որ մեր կառավարութիւնը անմիջապէս վար առնէ այդ զինանշանը։

ՆՊԱՍՏԱՀԱՒԱՔ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՎՏԱՐԵԱԼ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Իզմիրոյ վարչապետը կեդր. Նպաստահաւաք յանձնաժողով մը կազմած է Թուրքիայէն վտարեալ Իտալացիներու ի Նպաստ Ամբողջ Իտալիոյ մէջ հանգանակութիւն բացուած է անոնց համար։

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՎՏԱՐՈՒՄԸ

Բազմաթիւ Իտալացի ընտանիքներ երէկ և առջի օր մեկնեցան Պոլսէն։ Դերման դեսպանատունը առջի օր շրջաբերական մը ղրկելով նահանգային Դերման հիւպատոսներու, հրաւիրեց զանոնք պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելու կառավարութեան որոշումը գործադրելու համար։ Դերման հիւպատոսարանը 2000 անցագիր տպել տուաւ։ Եկող Իտալացիներուն համար։ Իտալիա չատ մը օտար նաւեր վարձած է Պոլսոյ և Սելանիկի Իտալացիներուն փոխադրութեան համար։

ՌՈՒՍ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՒԵՐՈՒ ՎԱՆԱՆԵՐԸ

«Սթամպուլ» կը տեղեկանայ թէ Ռուս դեսպանատունը դիմում չէ կատարած Բ. Դրան մօտ, Տարտանէլի փակման հետեւանքով Ռուս առեւտրական նաւերու վանանները պահանջելու համար։ Միայն թէ, Պոլսոյ Ռուս ընդհ. հիւպատոսին տասնեակ մը բողոքագրեր մատուցուած են Ռուս վաճառականներու կողմէ, և այդ բողոքագրերը յանձնուած են դեսպանատան որ իր կարգին հրահանգ ուղած է Բեղերսպուրգէն։

— Իզմիրէն կը հեռագրեն երէկի թուականով Օսմանեան Գործակալութեան.— Հռոդոսի ճակատամարտին նկատմամբ հոս հասած լուրերու նայելով լրտեսներ Իտալացիներուն իմաց տուեր են այն տեղերը ուր օսմանեան զինուորները պահած էին իրենց ռազմամթերքները, որով Իտալացիները գրաւեր են զանոնք։ Այս պատճառով էր որ օսմ. պատերազմիկները, ռազմամթերքէ զրկուելէ և իրենց քով ունեցածն ալ սպառելէ ետքը, հարկադրուեր են անձնատուր ըլլալ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԷՔԻ ՊԷՅԻ ԴԱՏը

ՎՃԻՌԸ ԵՑՍՕՐ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

Երէկ եղեռնադատ Ատանը, խուռն բազմութեան մը առջեւ, կատարեց Զէքի պէյի ոճրագործներուն՝ Զէրքէզ Ահմէտի և Մուսթաֆա Նայրմի վերջին դատավարութիւնը։

Դատավարութիւնը սկսելուն, ամբաստանեալներուն փաստաբան Նազիֆ պէյ պատասխանեց թէ՝ ընդհանուր՝ դատախազին և թէ Զէքի պէյի ընտանիքին փաստաբան Նէճաթի պէյի առարկութիւններուն, յայտնելով թէ հարցաքննութիւնները անկանոն կերպով կատարուած են, լռուած վկաներու յայտարարութիւնները ո և է արժէք չունին, և թէ ցարդ տրուած փաստերը անբաւական են ապացուցանելու ամբաստանեալներու մեղաւորութիւնը։

Կէս օրուան դադարէն ետք խօսք առաւ ընդհանուր դատախազ օգնական Թալէաթ պէյ, որ պատասխանելէ վերջ Նազիֆ պէյի դիտողութեանց, եզրակացուց թէ ոճիրը կանխամտածուած է, հետեւաբար ամբաստանեալներուն տրուելիք վճիռն ալ պէտք է ըստ այնմ տրուի։

Ցետոյ խօսք առաւ ամբաստանեալ Զէրքէզ Ահմէտի փաստաբան Սաատէտտին պէյ, որ նախ ցաւ յայտնեց Նէճաթի պէյի կողմէ ամբաստանեալներուն հանդէպ գործածուած լեզուին դէմ, - ինչպէս «մարդու արիւնով ոնած գայլ»—, բողոքեց այն ակնարկութեան դէմ թէ Զէքի պէյի դասը՝ Իթթիհատի և հանրային կարծիքին դատն է, անհիմն գտաւ Զէրքէզ Ահմէտի վերագրուած ոճիրներու շարքը, յետոյ եզրակացուց թէ այս գաղը քաղաքական դատ մը չէ, այլ սովորական։

Նէճաթի պէյ մասնաւորաբար ծանրացաւ Զէքի պէյի սպանութեան քաղաքական նպատակին վրայ, և պնդեց թէ Զէքի պէյի սպանութիւնը Իթթիհատի կեդրոնին գործն է։ Ցետոյ, եզրակացնելով որ երկուքն ալ հաւասարապէս մեղակիցներ են գործուած ոճրին, ըստ այմմ անոնց յանցապարտութիւնը պահանջեց։

Ընդհանուր դատախազը մերժեց դատավարութեան ընթացքին յայտնուած կարգ մը ակնարկութիւններ թէ կառավարութիւնը կողմնակցութիւն կ'ընէ ի նպաստ ամբաստանեալներուն, յայտնելով թէ այդ պարագային ամբաստանեալները ոչ իսկ կը ձերբակալուէին։

Պաշտպան փաստաբաններ և ամբաստանեալները այլեւս որ և է ըսելիք չունենալով, նախագահը յայտարարեց թէ դատավարութիւնը աւարտած է, և թէ վճիռը պիտի հաղորդուի վաղը (այսօր)։

ԱԼՊԱՆՅՈՑ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Եէնի Ասբը» կը տեղեկանայ Սկիւպէն թէ Բրիշթինայէն մէկ քանի երեւելիներ մեկնած են միանալու համար ապստամբներուն։ Ի մէջ այլոց կը յիշուի Սիւլէյման փաշա զատէ Ճէմիլ պէյի անունը։ կանոնաւոր զօրախումբեր ղրկուած են Պոլսէն Ալպանիա, պատահական նոր ապստամբութիւն մը արգիլելու համար։ «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ին ուղղեալ մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կառավարութիւնը Ֆէրիզովիչ պիտի ղրկէ Ա. Զօրաբանակը։ Ա. Բ. և Գ. զօրաբանակները արդէն իսկ մեկնած են։ Որսորդ գումարտակ մըն ալ այսօր պիտի մեկնի։ Մինչեւ հիմա Իբէքի, Տիաքովայի, Ֆէրիզովիչի և Բալանիքի մէջ 30 գումարտակ զօրախումբ կայ։ Սկիւպէն կը հեռագրեն «Պերլինէր Թագէսպլաթ»ի թէ Ալպանիոյ մէջ անդորրութիւնը վերահաստատուած է և թէ իսա Պոլաթին դէմ կռնգնած է Դանուբ-Ադրիական երկաթուղւոյ կառուցման։

Գերման երկրաչափ մը որ ճամբաներու չինութեան մէջ կ'աշխատէր, ձերբակալած է Ալպանեան մէկ ճանապարհ մը վիրաւորած ըլլալուն համար ալպանացի գործաւոր մը։ Ալպանացիք յարձակում մը փորձած են Վոյէվոդիի պահակազօրաց դէմ, բայց չեն յաջողած։ Անոնց մէջէն երեքը ձերբակալուած են և ուրիշ մըն ալ սպաննուած։

«Եէնի Ասբը»ի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Ալպանիոյ բարեկարգիչ Ճանձնաժողովին անդամ Պէարի Նուրի պէյի հետ, որ խօսելէ վերջ յանձնաժողովին կատարած կարգ մը օգտակար գործերուն վրայ, ալպանական վերջին դէպքերուն անդրադառնալով յայտարարած է թէ խնդիրը կը կայանայ ոչ թէ ազատամբութեան մը այլ պարզապէս բարենորոգմանց յառաջդիմութեան և քաղաքակրթութեան դէմ։ Ասիկա ուրիշ բան չէ եթէ ոչ կռիւ մը բարբարոսութեան և քաղաքակրթութեան մէջ։ Ալպանացիք իրենց նախնական վիճակին մէջ են և յառաջդիմութեան գաղափար չունին։ Ինչ որ նոր է և օտար իրենց բարքերուն հաճոյ չթուիր։ Զարկաւորները գետինը ընդունակ գտած են այս դժգոհութիւնը արծարծելու համար։ Պէարի Նուրի պէյ պատասխանելով յետոյ Թղթակցին մէկ հարցման, յայտարարած է թէ կառավարութիւնը պատճառ չունի ընդդիմանալու ալպանիէնի ուսուցման, բայց Ալպանացիները իրենց լեզուին հետ թուրքերէն ալ պէտք է ուսին իբր կառավարութեան պաշտօնական լեզուն։

ԽՏԻՎԻՆ ԱՑՑԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ։ — Գահիրէէն կը գրեն «Թէլեգրաֆ»ի.— Մէկ քանի թերթեր կը հաղորդեն թէ Խտիվը Ցունիսէն պիտի այցելէ Անգլիոյ թագաւորին, ընկերակցութեամբ նախարարապետին և հիւր պիտի ըլլայ անոր։ Այս այցելութիւնը որ առաջինն է ճօրմ թագաւորին գահակալութենէն ի վեր, պիտի ունենայ պաշտօնական հանգամանք։ Եգիպտացիները գէշ աչքով կը նային այս այցելութեան որ կը տրուի երկիրը գրաւող զօրախումբերուն թագաւորին։ Միայն ազգայնականներն են որ քաջալերութիւն կ'ունենան բողոքելու։

ՄԱՔՍԱՍԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ։ — Վերջին ամիսներու ընթացքին, մաքսատան հասոյթները մեծապէս նուազած են պատերազմին պատճառաւ։ Այսպէս, պատրաստուած վիճակագրութեան մը համաձայն Մարտի հասոյթները անցեալ տարուան նոյն ամսուան հասոյթէն 88,500 ոսկի պակաս եղած են։ Ապրիլի հասոյթներն ալ, թէև որոշակի հաստատուած չեն, բայց 160—180000 ոսկի պակաս ցոյց կու տան անցեալ տարուան նոյն ամսուան հասոյթէն։ Այս նուազումը հետեւանք է Տարտանէլի փակման։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ նախարարութիւնը չրջաբերականով մը կը հրաւիրէ զօրաբանակներու հրամանատարները ուշադրութեամբ հսկելու որ առողջապահական կանոնները խստիւ գործադրուին զինուորական առաքմանց միջոցին, որպէս զի քոլէրայի երեւման տեղի չտրուի։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ։ — Աթէնքէն կը հեռագրեն Ցունական Թերթերուն թէ Վարչապետը առջի օր երկարօրէն տեսակցած է Աթէնք գտնուող Կրետացի երեսփոխաններուն հետ։ Վարչապետը յայտարարած է անոնց թէ չատ սխալ կ'ընեն պնդելով որ բռնի պիտի մտնեն Հելլէն Խորհրդարանը։ Կրետացի երեսփոխանները խիստ վերապահ գտնուած են և յայտարարած թէ Կրետէէն հրահանգի պիտի սպասեն։ Կ'ըսուի թէ Հելլէն Խորհրդարանի բառաջիկայ նիստերէն միոյն մէջ որոշում մը պիտի տայ այս երեսփոխանները ընդունելու կամ չընդունելու մասին։

ՌՈՒՍԻՈՑ ԸՆԴՀ. ՀԻՒՊԱՏՈՍ Մ.

թեան համաձայն որոշեց խնդրել Ընդ. Ժողովէն որպէսզի յայտնուներու ընարութեամբ լրացնէ Քաղաք. Ժողովոյ անդամոց օրինական թիւը Գ.— Ժողովը զբաղեցաւ մանաւորապէս Պէշիկթաշի Թաղական Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան ընթացքներուն դէմ յարուցեալ ամբաստանութեանց խնդրոյն քննութեամբ և եզրակացնելով խնդիրը, վերջնական տնօրինութիւնը վերապահեց յառաջիկայ նստին։ Դ.— Մայի եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ պակասեալ անդամոց ընտրութեան մասին մէկ քանի ազգայնոց կողմէ բողոքոյ գիր մատուցուած ըլլալով, ժողովը յանձնեց իր Ս. Նախագահին որպէսզի կանչէ բողոքարկուներն և ուրիշներ՝ եթէ կան, և հրաւիրէ գիրենք զգուշանալ ընտրութեանց առթիւ անկարգութիւններ յարուցանելէ և հետեւիլ այս մասին պաշտօնական յայտարարութեամբ գծուած ուղիին։ Ե.— Ուսուցիչ Արիստակէս Պոյաճեան էֆէնտիի Պէշիկթաշի վարժարանէն ունեցած պահանջքի խնդիրն քննելով՝ հաստատեց այս մասին արդէն եղած վարչական տնօրէնութիւնն և կարեւորը սահմանելով որոշեց հրաւիրել Պէշիկթաշի Թաղ. Խորհուրդը՝ դնել գործադրութեան։ Զ.— Եէնի գաբուլի Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան առթիւ յարուցեալ անկարգութեանց և հրաժարեալ Թաղ. Խորհրդոյ հաշուոց մասին ժողովական Թէֆթիշատեան էֆէնտիի ինչպէս նաև Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ կատարուած քննութեան արդիւնքէն ժողովը վերահասու ըլլալով որ եկեղեցւոյ վերաբերեալ գործոց մատակարարութիւնը մնացած է մէկ երկու անձի ձեռք և մատնուած անկանոնութեան և թէ հաշիւները անկանոն վիճակի մէջ կը գտնուին, որոշեց առժամանակայ Թաղ. Խորհուրդ մը կարգել, վարելու համար իր պաշտօնը մինչեւ որ հաշուոց քննութիւնը վերջ գտնէ և ընտրութիւնը խմբագրներու մասին բացուած քննութիւնն աւարտի և տնօրինուի կարեւորը հեղինակներու մասին։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտեսական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուաւ.— Ա.) Տնտես. Խորհուրդը քննութենէ մը անցընելով Բերայի բոլոր ազգ.կալուածները, անոնցմէ մէկ կարեւոր մասին վարձքերուն յաւելման անհրաժեշտ պէտք տեսաւ և որոշեց այս մասին կարեւորը յանձնարարել Բերայի Կալուածոցին։ Միւս կողմէ Խորհուրդը նկատելով որ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ սեփական և Բերայի կեդրոն մէկ վայրը գտնուող 1000 կանգուն գետին մը՝ 12000 ոսկի արժողութեամբ, թափուր մնացած է ցարդ, ինչպէս նաև եկեղեցւոյ ժտիկ գտնուող մէկ քանի խանութներ հակառակ երեց արժէքաւոր դիրքին՝ իր մթերանոց կը ծառայեն և հազիւ տարեկան 100 ոսկի եկամուտ կը բերեն, մինչդեռ չենքերու շինութեամբ այս վարձքին տասնապատիկը կրնայ ապահովուիլ, որոշեց առաջարկել Թաղաք. Ժողովին, լիազօր մասնաւորմէ մը կազմելու Տնտես. Խորհուրդէն և Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութենէն, վերոյիշեալ կալուածական խնդիրները քննելու և եկեղեցւոյ շահերուն ի նպաստ պէտք եղածը տնօրինելու համար։ Խորհուրդը իր կողմէ այս մասնախումբին անդամ առաջարկեց Յակոբ Ունճեան և Ստեփան Թելլեան էֆէնտիները։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ուսումնական Խորհուրդը ուրբաթ օր նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանը և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Դաստգիւղի Թորոսեան վարժարանի տնօրէնը ներկայացնելով իր վարժարանին ուսմանց ծրագիրը, կը խնդրէր որ նոյն հաստատութիւնը ճանչցուի իբր երկրորդական վարժարան։ Խորհուրդը դիտելով որ նոյն ծրագրին մէջ նախակրթութեան և երկրորդական կրթութեան համար միայն եօթը տարի յատկացուած է, մինչդեռ ըստ կազմական կանոնագրի մանկապարտէզին յետոյ, որ երեք տարուան չրջան ունի, նախակրթութիւնը վեց, և երկրորդական կրթութիւնը չորս, ընդ ամէնը տասը տարուան չրջան մը պէտք է ունենան, որոշեց այս պարագան յանձնել յիշեալ տնօրէնին ուշադրութեան։ 2. Հաստատեց Շ. Գարահիսարի Անեղբի գիւղին կրթական գործին ի նպաստ կազմուած «Կրթասիրաց» ընկերութեան կանոնագիրը, և որոշեց ենթարկել Խառն Ժողովի վաւերացման։ 3. Որոշուեցաւ չրջաբերական գիր ուղղելով մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն յանձնարարել որ՝ Ա. Ներկայացնեն ցուցակը թաղին վարժարանին այս տարուան չրջանաւարտ աշակերտներուն։ Բ. Տարեկան քննութիւնները սկսին առաջիկայ յունիս 15էն և վերջանան մինչեւ նոյն ամսոյ 30, ուարձակուրդը սկսի յուլիս 1ին։ Գ. Մեծ փոյթ տանին որ առաջիկայ գպրոց. տարիէն սկսեալ մանկապարտէզի դասարաններու մէջ միայն 4-7, իսկ նախակրթարաններու մէջ եօթը տարեկանէն վեր տղայ ընդունուին։ 4. Խառն Ժողովը կրթական խնդրոյն վերաբերեալ ծրարը ղրկելով յանձնարարած էր նկատի առնել դատավարութենէն հասած վերջին երեք պաշտօնագրերը, պատաստուած յիշատակագիրը, գաւառներէն հասած զանազան գրերը, ու ղնանք բաղդատական քննութենէ մը անցնելով, պարզել տարբերութիւններն ու կարծիք յայտնել։ Խորհուրդը դիտեց թէ՝ որովհետեւ ապէց առաջ կազմուած Վարչական Մասնախումբը, որուն կ'անդամակցէր նաև նախորդ Ուսումնական Խորհրդի ատենապետը, կրթական խնդրոյն վրայ պարզած է արդէն իր տեսակէտը 1911 փետր. 26 թուականաւ իր մատուցած ընդարձակ տեղեկագրովը՝ և որովհետեւ Ազգ. Պատրիարքարանը այդ տեղեկագրին հիմամբ և երեք Պատրիարքարաններու համաձայնութեամբ Բ. Դրան մատուցած է իր առաջարկութիւնները, այլ սակայն այս վերջինը ինչ ինչ նոր առարկութիւններ ըրած և հաղորդած է Պատրիարքարանի, ուստի խնդիրը զուտ յարաբերական հանգամանք մը ստացած է, և Քաղ. Ժողովին իրաւասութեան կը պատկանի նկատի առնել կառավարութեանց վերջին առարկութիւնները և տնօրինել կարեւորը։ և հետեւաբար որոշեց այս կէտերը ներկայել Քաղ. Ժողովի նըկատառման ու խնդրել անհիլական պատշաճ տնօրինութիւնը։ 5.— Խառն Ժողովը Խորհուրդին կարծիքը ուզած էր իմանալ՝ Հայոց Մաց. Ընկերութեանց Զէյթունի վարժարանաց արտօնագրերը խնդրելու մասին եղած առաջարկին նկատմամբ։ Խորհուրդը դիտեց թէ Միացեալ Ընկերութիւնք վաւերացած ըլլալով Ազգ. Կեդր. Վարչութենէ և ըստ կանոնագրի ենթարկուած Ազգ. Պատրիարքարանի վերին հսկողութեան, նոյն ընկերութեանց վարժարաններն եւս կը նկատուին իբր ազգային հաստատութիւններ և անոնց վերաբերեալ արտօնագրի և ուրիշ յարաբերական խնդիրները պէտք է կատարուին Ազգ. Պատրիարքարանի միջոցաւ, ինչ որ կը պահանջուին ընկերութեանց վերոյիշեալ կանոնագրի ոգին և նոյն վարժարաններու օգուտը, և հետեւաբար որոշեց իր այս տեսութիւնները պարզել Խառն Ժողովին։ 6.— Խորհուրդը զբաղեցաւ նաև գաւառներէ հասած վկայականներու վերաբերեալ գրերով, և տնօրինեց կարեւորը։

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆԻ
ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Գահիրէի մէջ, կազմուած է Յովհաննէս Սէթեանի քառանամեայ յոբելեանը տօնելու պաշտօն ունեցող յանձնախումբ մը որ հրատարակած է հետեւեալ կոչը.—

Ցանձնախումբս, որուն կը մասնակցին Եգիպտոսի պաշտօնական և մասաւորական ներկայացուցիչները, որոշած է տօնել յառաջիկայ 13)26 Յունվար 1913ի կիրակի օրը, Գահիրէի մէջ, սիրուած բանաստեղծին և անխոնջ ուսուցչին՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆԻ (Եոսէֆ Վանանթնսեն) քառասնամեայ գրական—դաստիարակական յոբելեանը։

Այս պատականութիւնը ստանձնելով Ցանձնախումբս կը հաստատ թէ մեծայարգ յոբելեարին բազմաթիւ հավակրողներուն և աշակերտներուն անկեղծ ցանկութիւնը գոհացում կուտայ, հետեւաբար լիայոյս է թէ՝ իր ներկայ կոչը, ուղղուելով երախտաճանաչ Հայութեան սիրտին, պիտի գտնէ այն սիրայօժար ընդունելութիւնը՝ որուն արժանի է համակրելին Սեթեան, իր զմայելի տաղանդին համար որքան և այն թանկագին ծառայութեանց զոր 40 տարիէ ի վեր անընդհատ և անվրեհատ մատուցած է հայ ուսանողութեան, թէ կ. պոլիս և թէ՝ Գահիրէ։

Սեթեան մեր գրական աշխարհին մէջ զուրգուրալի դէմք մը եղած է, իր շուրջ ստեղծելով միշտ յարգանքի անուշ մթնոլորտ մը որուն ինքը եղած է յաճախ խնկաբոյր բուրվառը. իսկ իբրեւ ուսուցիչ անիկա զարգացած սերունդներ ձգած է իր ետին, որոնց իր փափուկ զգացումներէն միչտ բան մը տուած է, և որ այսօր եբախտագիտութեամբ կը կարկառին դէպի իր մաքուր և ազնուական հոգին, որ կերրցած է ժամանակին աւերներէն անաղարտ և կեանքի պայքարին կիրքերէն գերիվեր մնալ։

Ցանձնախումբս առընթեր կազմուած է նաև ուսուցիչներու և սաներու խմբակ մը, որ սրտայոյզ խանդաղատանքով մը այժմէն կը զբաղին յոբելեարին հանդէսին կարգադրութիւններովը և կը ձեռնարկին յոբելեարին հաճելի գործերը հրատարակելու։

Կարելի չէ՛ արդարև չի զգածուիլ հանդէպ այս համեստ բայց տաղանդալից վաստակաւորին, որ, յոբելեանի գաղափարէն զգածուած, իր անարժանութիւնը պատրուակելով՝ այս հրապարակային մեծարանքը մերժելու զարմանալի «մեթոդ» ունեցած է առաջին անգամ։

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎՐԴ.Ի ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՄԵՐԳԸ

Մանօթ երաժշտագէտը իր չորրորդ և եղանակիս ժողովրդական վերջին համերգը պիտի տայ Փերթի-Շանի թատրոնին մէջ, Մայիս 13)26 այսօր, ցերեկէն վերջ ժամը ճիշդ 2ուկէսին, ճոխ յայտագրով մը Տոմսակներու գիներն են՝ 20, 10 և 5 ղրշ., օթեակները 80 և 60 ղրշ.։ Ըստ սովորականին ոչ ոքի տոմսակ չի ղրկուիր։ Փափաքողները կրնան գիմել Պոլիս ճէլալ պէյ խանի կից սեղանաւոր Թէրլէմէղեան էֆէնտիներու, Կալաթա Սէրայի դէմ Օնիկեան էֆէնտիներու, և համերգին օրը, ժամը 10էն սկսեալ, թատրոնին կիրէն։ Երեցողութեանց միջոցին սրահին դռները չեն բացուիր, մինչեւ երդուած կտորին աւարտիլը։

ԴԱՀՈՒ ՏՈՒԺ

Սկիւտար Սեբի Մահալլէ Թոփրաք փողոց 35 թիւ տունը ծախու հանուած է։ Տունը ունի երեք, սենեակ երկու յարկի վրայ, խոհանոցով, հորով, ու պարտէզով։ Դիմել Սկիւտար, Սէլամսըզ, Սարաֆ փողոց, Սիւտէի Պաղտասար աղայ տունը։

ՕՍՄ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ
ՏՈՒՐՔԻՈՅ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԸ

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ԶՕՀՐԱՊ
ԶԷՅՆԷԼ ԱՊԷՏԻՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

«ԱՊՏԷՍՀԱՆԷ ԵՕԳ, ԵՕԼՃԼԱՐ ՆԷ՞ ԵԱՓՍԸՆԼԱՐ..

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ ժամը 1.20ին, նախագահութեամբ Խալիլ պէյի։ Նախորդ նիստին ատենագրութիւնը վաւերացուեցաւ անփոփոխ։

Շահին պէյ (Բէյճուիէ).— Ժողովի ներքին կանոնագրի տրամադրութեան համաձայն, Ժողովը իր օրակարգը ինք կը պատրաստէ և սակայն այսօրուան օրակարգի մասին մենք տեղեկութիւն չունինք. ասկէ զատ, օրակարգին մէջ դրուած են կարգ մը կարեւոր օրինագծեր, որոնց մասին պիտի վիճաբանինք այսօր և սակայն այդ օրինագիծերը դեռ այս առտու միայն մեզի յանձնուեցան բարապաններուն կողմէ։ Արդ, ե՞րբ կրնանք կարդալ և ե՞րբ կըրնանք վիճաբանիլ անոնցմով.

Արթաս (Պոլիս).— Ճիշդ է որ Ժողովը իր օրակարգը ինք կ'որոշէ և սակայն այս օրուան օրակարգի մասին մենք տեղեկութիւն ունէինք, քանի որ նախորդ նիստին մէջ որոշեցինք որ «ենթիմէն»ներուն ղրկուած օրինագիծերը յետ քննութեան նախագահին յանձնուին, որպէս զի օրակարգ անցնի։ Գալով օրինագիծերուն, անոնք մեզի յանձնուեցան նոյն իսկ հինգշաբթի իրիկուն...

Շահին.— Սխալ է. հատէմէն դեռ հիմա բաժնեց...

Վարդգէս.— Կ'երեւի Արթաս էֆ. տարարանէն առած է օրինագիծերը, որովհետեւ մենք ալ հինգշաբթի մինչեւ իրիկուն հոս էինք և սակայն մեզի չի յանձնեցին։

Զայներ.— Ի՛նչ կէօրէլիս...

Նախ.— Ինչպէս Արթաս էֆ. ըսաւ, նախորդ նիստին մէջ արդէն որոշուած էր որ յանձնաժողովներուն քով գտնուած օրինագիծերը օրակարգին մէջ անցնին և մենք ալ նոյն կերպով շարժեցանք։ Գալով օրինագիծերուն, անոնք տպուած և հինգշաբթի օր ցրուուած են, ինչպէս որ շատ մը ընկերներ ալ վկայեցին։

Վարդգէս.—Նախագահին պարտքն է օրակարգը ծանուցանել թերթերուն միջոցաւ, նաև ատիկա մոռցուած է, ասկէ զատ օրակարգին մէջ կը գտնուի «հաւաքմանց» մասին պատրաստուած օրինագիծը որ այնքան կարեւոր ըլլալով հանդերձ մեզի դեռ հիմա կը բաժնուի. իսկ օրակարգն ալ Խորհրդարանին դրան առջեւ կախուած էր և հազիւ կէս ժամ առաջ տեղեկացանք անոր պարունակութեան։

Նախ.—Թաքվիմի Վագաֆին մէջ հրատարակուած էր օրակարգը։

Զայներ.—Տէվա՛մ, տէվա՛մ, քեսֆի...

Կարդացուեցաւ եպարքոսական թէզքերէ մը որով կը ծանուցուէր թէ՝ Հիւսէյին Քեազիմ պէյ Սելանիկի կուսակալ անուանուած ըլլալով, Այտընի կուսակալութեան հրահանգ տրուեր է որպէս զի Սարուխանէն նոր երեսփոխան մը ընտրեն։

Անցեալ նստաշրջանին Երեսփ. Ժողովը ինչ ինչ բարեփոխութիւններով վաւերացուցած և Մերակոյտին ղրկած էր Մարդահանարի օրինագիծը։ Մերակոյտը իր կարգին եւս կարգ մը փոփոխութիւններէ յետոյ, նոյն օրինագիծը վերադարձուցած էր Երեսփ. Ժողովին։ Կառավարութիւնը թէզքերէով մը յայտնելէ յետոյ թէ՝ յիշեալ օրինագիծին պէտք ունի, կը խնդրէր որ Ժողովը փութացնէ անոր քննութիւնը։ Ըստ այսմ նոյն օրինագիծը նախաքննութեան համար Օրինագիծերու Յանձնաժողովին ղրկուեցաւ։

Յետոյ կարդացուեցան հետեւեալ երեսփոխաններուն տեղեկագրերը և վաւերացուեցան։ Շաքիր պէյ (Եօզկատ), Սիւրէյա պէյ (Պէրութ), Հասան Ցէէմի (Մարաշ), Սամի (Պէրութ), Սուրլա (Եանեա), Միւնիր (Եօզկատ), Շեվքէթ (Էլպասան), Սավա (Միտիլլի), Տիմիթրի Քիսկո (Եանեա), Եուսուֆ (Սկիւպ), Էսատ փաշա (Տրաճ) և Սանասարի ինը արաբ երեսփոխանները։

Ալի Կալիպ պէյ (Կեսարիա).— Ես երկրորդ մասնաճիւղին մէջն եմ. Գոնիայի երեսփոխան Զէյնէլ Ապէտին էֆ.ի ընտրական տեղեկագիրը հոն է երկու շաբաթէ ի վեր և սակայն ժողովին չի բերուիր, տէր նախագահ միայն այդ երեսփոխանին դէմ է որ այս բացառիկ կարգադրութիւնը կըլլայ. ո՛չ մէկ իթթիհատական երեսփոխանի մասին այս տեսակ ձգձգում մը տեղի ունեցաւ։ Պարզապէս իթթիւֆական ըլլալուն համա՞ր է որ Զէյնէլ Ապէտին. էֆ.ի դէմ այս ընթացքը կը բռնէ էնճիւմէնը, մէկ հատիկ իթթիւֆական երեսփոխանին դե՞մ ալ այդպէս պիտի շարժինք և բացառիկ տնօրինութիւններ պիտի ընենք։

Արթաս.— Ո և է բացառիկ կարգադրութիւն չէ եղած Զէյնէլ Ապէտին էֆ.ի մասին. նոյնիսկ իթթիհատական երեսփոխաններ կան որոնց տեղեկագիրն ալ դեռ ժողովին չէ ղրկուած. ինչպէս Շապին Գարաֆիսարի երեսփոխանները՝ որոնք իթթիհատական են...

Ալի Կալիպ պէյ.—Զէյնէլագէտին էֆ.ի տեղեկագիրը մասնաճիւղին մէջ վար դրուած է չատ անկարեւոր պատճառով մը։ կրնայ ըլլալ որ իթթիհատական երեսփոխաններու տեղեկագիրներն ալ դեռ բերուած չըլլան կարեւոր պատճառներով, բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ Զէյնէլագէտին էֆ.ի տեղեկագիրը միայ մասնաճիւղին մէջ։

Ալի Օսման.— Մեր մէջ իթթիւֆական եկն. չկայ. հոս ամէնքն ալ օսմանցի երեսփոխաններ են։

Ալի Կալիպ.— Ես իթթիւֆական երեսփոխան ըլլալուս համար չէ որ կը պաշտպանեմ. ես չէզոք երեսփոխան մըն եմ և սակայն արդարութեան պարտք մըն է այս խնդիրը հրապարակել և փութով կարգադրութիւն մը խնդրել։

Նախ.— Շա՛տ լաւ. յաջորդ նիստին անպատճառ բերել կուտանք այդ տեղեկագիրը։

Կարդացուեցաւ Իզմիրի երեսփոխան Իսմայիլ Ճամպուլաթ պէյի կողմէ տրուած թաղրիր մը, որով օրինագիծ մը կը ներկայացնէր Ժողովին։ Այդ օրինագծով յիշեալը կ'առաջարկէր հրաժարեալ նիստեւ այն երեսփոխանները որոնք մենաշնորհ կը ստանան և կամ այլ և այլ ընկերութիւններու Վարչական Խորհուրդին կ'անդամակցին։ Միւս կողմէ կ'առաջարկէր որ ո և է երեսփոխան, երեսփոխանութենէ հրաժարելէն միայն վեց ամիս վերջ կարենայ ո և է կառավարական պաշտօն ստանձնել։

Ղրկուեցաւ օրինագծերու յանձնաժողովին։

Ժողովը յետոյ անցաւ Սկիւպ-Գիսարիվար երկաթուղիի գծին առթիւ կառավարութեան և Արևելեան երկաթուղիի ընկերութեան միջև կնքուած պայմանագրութեան։

Հանր. Շինութեանց Յանձնաժողովին տեղեկաբեր Ալի ՃԷՆանի պէյ թուելով այդ նոր գծին քաղաքական և աշխատական կրկնակ առաւելութիւնները, կ'առաջարկէր վաւերացնել։

Ապտուլլահ Ազմի պէյ ըսաւ թէ՝ անցեալ արի կառավարութիւնը եղած դիտողութիւններու պատասխանելով ըսաւ թէ՝ կնքուած պայմանագրութիւններու համաձայն չի կրնար կարգ մը առիթներու մէջ պարտադրել Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը. արդ, որպէս զի ասկէ վերջ կառավարութիւնը այդ կարգի նոր դժուարութիւններու առջև չի գտնուի, պէտք է ըստ այնմ կնքէ պայմանագրութիւնը։

Տէսթան էֆ. (ազգանուն), որ կ'երեւի առաջին անգամ ըլլալով Պոլիս կուգար և տակաւին չէր գիտեր կերպը օձիք ևայն դնելու, բեմ ելաւ և իօսքը տնար. շինութեանց նախարար ճավիտ պէյի ուղղելով՝

— Շըմէնտֆերլէրէ ապտէնանէ եազ, ըսաւ ,ճամբորդները իրենց տեղերնին ընեն. երկաթուղին վայրկեան մը իսկ չի կենար... ասոր մասին ալ կարգադրութիւն մը ըրէք (Տիծաղներ).

Յետոյ վիճաբանութիւնները բաւական նկատուեցան և գաղտնի քուէարկութիւն կատարուելով 162 քուէ տուաւ 182 ներկաներուն վրայ. 14 երեսփոխան սպիտակ քուէ տուած էին։

Ժողովը յետոյ անցաւ Թաղապետական նոր օրինագծի մը քննութեան, այդ օրինագծով քաղաքապետութիւնը կ'առաջարկէր հարիւրին տասը տուրք մը հաստատել թէմէթիւի և կալուածատուրքի վրայ (սանթիմ ատիսիոն)։ Այս օրինագիծը որ կառավարութեան կողմէ պատրաստուած և գործադրութեան դրուած էր, Երեսփ. Ժողովին ղրկուած էր այժմ, վաւերացուելու համար։ Երեսփ. Ժողովի Արեւմտեան յանձնաժողովը որուն նախաքննութիւնը յանձնուած էր այս օրինագիծը վերադարձուցած էր Ժողովին, յայտնելով թէ՝ չի կըրնար այդ կարգի տուրքի նոր օրէնք մը ընդունիլ։

Քաղաքապետ Թէվֆիզ պէյ որ ներկայ էր Ժողովին, բեմ ելելով պաշտպանեց տուրքի այդ նոր օրէնքը։ Թէվֆիզ պէյ ըսաւ թէ՝ վերջին հրդեհներէն 500,000 քառակուսի մէթր տեղ թափուր մնացած և հրդեհներէ ու քօլերայէ մեռուորպէս 5-6000 հոգի բացը մնացած են։ Քաղաքապետութիւնը այս ամենուն մասին կարեւոր կարգադրութիւններ ընելու համար պէտք ունի այս օրէնքին և խնդրեց Ժողովէն որ վաւերացնէ։

Զօհրապ, բեմ ելելով, խստիւ բողոքեց, քաղաքապետութեան տուրքի այս նոր օրինագծին դէմ և մանաւորաբար յարձակեցաւ կառավարութեան վրայ, որ Ժողովրդին համար կենսական կարեւորութիւն ունեցող օրէնք մը, ինչպէս տուրքի օրէնքները, առանց այս Ժողովին վաւերացմանը ենթարկելու գործադրութեան կը դնէ։ «Վեց ամիսէ ի վեր հանրային կարծիքը զբաղուած է 35րդ յօդուածի խընդրով. կ'սպասէ հանկարծ համար թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այդ խնդիրը որ Գործադիր և Օրէնսդիր իշխանութիւններու միջև ուժերու հաւասարակշռութիւն առաջ պիտի բերէ։ Եւ սակայն ինչպէս կ'երեւի կառավարութիւնը միայն իր ուժին աւելնալը նկատի կ'առնէ և միայն իր ուժը կ'աւելցնէ. իսկ այս Ժողովին ուժը բնաւ նկատի առած չունի. ասիկա ուղիղ չէ և այս օրէնքն առանց մեզի հարցնելու գործադրութեան դրուելէն յայտնի է արդէն։ Երեսփ. Ժողովը պէտք է նկատի ունենայ այս կէտը և պաշտպանէ իր իրաւունքը և ըստ այնմ պահանջէ գործադիր իշխանութենէն ես մեր կառավարութեան վրայ չեմ մատնուորեր, ամէն կառավարութեան մէջ ալ ասանկ է. ուժ ըսուած բանը այն տեսակ բան մըն է, որ քանի չատնայ մարդ այնքան կը զեղծանի։' կառավարութիւնը հոս կու գայ և կ'ըսէ թէ՝ օրինակի համար, երկրին մէջ անդորրութիւն չկայ և ահա օրէնք մը կը չինէ ու մեզի կը բերէ և կ'առաջարկէ որ ընդունինք. տարով կառավարութիւնը իր ուժն է որ կ'աւելցընէ։ Եթէ այս խնդրին մէջ Ժողովին իրաւունքը չի յարգուի, Սահմանադրութեան հիմնական սկզբունքներուն դէմ դէպ հարուած մը արուած պիտի ըլլայ։ Ես այսքանը կ'ըսեմ և ձեզի կը թողում որ դուք ըստ այնմ խնդիրը նկատի առնէք»։

Նախագահը հրաւիրեց ներքին գործերու նախարար Թալէաթ պէյը, որպէսզի իր պատասխանութիւնները ընէ, Զօհրապի առարկութիւններուն դէմ, քանի որ իր պատասխանատուութեան տակ՝ այդ օրէնքը առժամաբար գործադրութեան դրուած էր։

Թալէաթ պէյ, որ նստած էր հոն քիչ առաջ, մեկնած էր արդէն և հետեւաբար նախագահը, այդ օրէնքին վիճաբանութիւնը յետաձգեց յաջորդ նիստին։

Կարդացուեցաւ և ընդունուեցաւ այն օրինագիծը, որուն համաձայն 100ին 100 ժաքս պիտի առնուի Իտալիայէն եկող բոլոր ապրանքներէն, բացառութիւն ըլլալով ծծումբը։

Կարդացուեցաւ և ընդունուեցաւ այն առաջարկը որով Գօյանայի (Ապպանիա) կամուրջի չինուածանիւթերէն մաքսատուրք չպիտի առնուի։

Կարդացուեցաւ և ընդունուեցաւ այն օրինագիծը, որու համաձայն հրդեհի, կարկուտի, ողողումի կամ երկրաշարժի առթիւ իրենց թաղերէն, այս կամ այն թաղը փոխադրուած անձինք իրենց նոր տեղին մէջ եւս իրաւունք պիտի ունենան թէ՛ քուէարկելու և թէ ընարելի ըլլալու։

Սրճակարգի միւս խնդրին՝ հաւաքումներու օրէնքին 9րդ յօդուածի վիճաբանութեան անցնելու համար անհրաժեշտ էր որ ներկայ գտնուէր ներքին գործերու նախարարը։ Նախագահը նկատելով որ Թալէաթ պէյ կը բացակայի, և այդ խնդիրն ալ չափազանց կարեւոր է, անոր քննութիւնը յետաձգեց յաջորդ նիստին։ Այդ օրէնքով, ինչպէս յայտնի է, կառավարութիւնը իրաւունք կ'ունենայ ո և է հաւաքում երկրին անդորրութեան տեսակէտով «վնասակար» նկատած պահուն արգիլել։

Նախագահը նիստը փակեց ժամը 4 ուէկէսին։ Յաջորդ նիստը պիտի՞ գումարուի յառաջիկայ չորեքշաբթի օր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍԱԼԱՐ ԻՒՏ ՏԷՕՎԼԷ ՍԱՏԿԱԾ

Թէհրանէն Մայիս 25 թուով քաշուած հեռագրէ մը հրճուանքով կը տեղեկանանք թէ Սալար—իւտ—Տէօվլէ սատկած է ստամոքսային հիւանդութենէ մը։ Այս լուրը զոր առաջին անգամ «Աֆթապ» լրագրը տուած է, պաշտօնապէս չէ հաստատուեր դեռ։ Դարձեալ ոչ նուազ հրճուանքով կը տեղեկացուի թէ Սալար—իւտ—Տէօվլէի ամէնէն կարող զօրավարը Մուճէլլալ—խա—Սալթանա գերի բռնուած և գլխատուած է։

ԱԱԳՐՃԻ ՌՈՒՄԲԱԿՈԾՈՒՄԸ (*)

Թէեւ երէկ իրիկուն զրոյց կը շրջէր թէ իտալական երկու ղրահաւոր և վեց յածանաւ ու վեց փոխադրանաւ Սագրճի առջեւ գալով, այս կղզին ռմբակոծելէ վերջ 2000 զինուոր ցամաք հանած են, սակայն մեր կատարած քննութեամբ հաստատեցինք թէ պատկանեալ իշխանութեան այս մասին ո և է լուր չէ հասած։

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՎՏԱՐՈՒՄԸ

Ցայսմիկ է թէ իտալացի գործաւորները բացառութիւն կը կազմեն վտարման մէջ։ բայց մինչեւ ցարդ յայտնի չէր թէ ո՞ր գործաւորները պիտի նպաստաւորուին այս բացառութենէն, երկաթուղիի շինութեանց մէջ աշխատող գործաւորնե՞ր թէ ընդհանուր գործաւորները։

Այս առթիւ պատկանեալ իշխանութեան դիմած է «Մօնիթէօր», ստուգելու համար այս պարագան և պատասխան ստացած է թէ բոլոր գործաւորները պիտի նպաստաւորուին այս որոշումէն։

ԳՐԱՒԵԱԼ ԿՂԶԻՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

Վիեննայէն երէկ գիշեր հասած հեռագիր մը կ'ըսէ.—

«Վիեննէր Թակէպլաթ» չհաւատար այն լուրին որուն համաձայն Զօրամէրիս ըսած է թէ Իտալիա Յունաստանի պիտի յանձնէ գրաւուած կղզիները։ Իտալիա, կ'ըսէ վիեննական թերթը, հաւաստած է Գերմանիայ թէ կղզիները պիտի վերադարձնէ Թուրքիոյ, որպէս զի անոնք չգրաւուին Ֆրանսայէն և Անգլիայէն։

ՃԱՎԻԴ ՊԷՅ ԵԼԵՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՉՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ

«Մօնիթէօր» կը տեղեկանայ թէ Հանր. շինութեանց նախարար Ճավիտ պէյ, մէկ քանի թերթերու գրածին համաձայն, Ելեմտական նախարար չպիտի կարգուի։ Այլ այդ նախարարութիւնը պիտի վարէ, մինչեւ որ նոր նախարար անուանուի։

ՀԱԳՐԸ ՓԱՇԱՑԻ ԳԻՐԸ

Նախորդ Վարչապետը գրով մը խնդրած է Երեսփ. Ժողովէն վերացնել իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանց քննութիւնը և ժամ առաջ որոշում տալ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Իթթիհատի «Վիեր» Մէյիտ պէյ և Պապանդատէ Իսմայիլ Հագդը պէյ երէկ տեսակցութիւն մը ունեցան Վարչապետին հետ։ Մէյիտ պէյ յետոյ պահ մը տեսնուեցաւ նաև արտաքին գործերու նախարար Ա. Ռէմ պէյի հետ, որուն համար կ'ըսուի թէ պիտի հրաժարի։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ԿՈՒՏԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Բ. Դուռը բողոքած էր տէրութեանց՝ կղզիներուն մէջ օսմ. քաղաքային պաշտօնեաներու գերի տարուելուն դէմ։ Տէրութիւնները իրաւունք տուած են Թուրքիոյ և պախարակած են Իտալիոյ ընթացքը։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Խորհրդարանի մէջ երէկ նախարարներէն ոմանք խորհրդակցութիւններ ունեցան։

ՍԱԳԲՋ ԱՐՈՍՈՐՈՒԱԾՆԵՐԸ

Այն բոլոր Օսմանցիները որոնք Սագրզ աքսորուած էին, պիտի փոխադրուին Իզմիր։ Իսկ Միտիլլի մէջ գտնուածները՝ Գարասի փոխադրուեցան։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՑ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս առտուան «Թանին» կը հերքէ թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ուրիշի մը պիտի յանձնուի։

Մ. ԿՐԻԲԱՐԻՍ

Յունաստանի դեսպան Մ. Կրիբարիս որ երէկ մայրաքաղաք հասաւ, վաղը պիտի այցելէ արտաքին գործոց նախարարին։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ ՄԷՋ

Իտալական թորքիլանաւ մը Զէյմէի առջեւ ցոյց մը ըրած է երէկ։

Լիմնոսի և Միտիլլիի առջեւ ալ իտալական նաւաբաժին մը տեսնուած է։

ՌՈՒՄԲԻ ԱՐԿԱԾ

Էսքիշեհիր կուսակալը հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է ներքին գործոց նախարարութեան։—

Հովիւ Ահմէտի և Քոնթանթիի երկու տղաքները Հիւսնի և Նիքօլա առաջինը 12 տարեկան, երբ Մերսինի բերդին մօտ կը խաղային իրենց գտած երկու քիլօնոց ռումբով մը, այս վերջինը յանկարծ պայթեցաւ։ Հիւսնի որ ծանրապէս վիրաւորուած է ալ ականջէն, փոխադրուեցաւ Տարտանէլի հիւանդանոցը։ Կը կասկածուի որ այս ռումբը մէկն է այն ռումբերէն, որոնք անցեալ օր նետուած էին կայս. նաւատորմին ռազմափոքրերու ատեն։

ՀԱՃԻ ԱՏԻԼ ՊԷՅ

Ներքին գործոց նախարար Հաճի Ատիլ պէյ Սելանիկ վերադարձած է։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԻՆ ՄԱՀ

ԼԷՕՆ ԳԱՇՈՒՆ

ԵԷՆԻԶԷՐԻ ՀԱՍԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Գրեթէ կէս գիշերը ժամ մը անցած էր, փլատակներու կոյտի մը տակ երկընկեր պառկեր էի, մարմինս հոն էր, բայց հոգիս այլուր, կ'երազէի Խայիր պէյին առունը, երբ յանկարծ մարդկային արարած մը որ ինքզինքը ազատելու համար կը փախչէր, եկաւ քարերուն զարնուեցաւ և ճիչտ իմ վրայ ինկաւ։ Փախստականը բռնեցի թեւէն, ինքզինքը ազատելու համար իր բոլոր շարժումէն, գլուխն ու ուսերը ծածկող քօղ մը բացուեցաւ, և տեսայ որ երկու խոշոր աչքեր, շատ փայլուն կանացի դէմքի մը վրայ կը փայլէին։ գլխու զարդեր, սև մազերու մէջ թաղուած խոշոր օղեր, լեցուն կուրծքի մը վրայ փայլփլող մանեակ մը։ Մէջքէն բռնեցի աղջիկը, և կամաց մը ըսի իրեն.

— Բռնուեցար, աղուո՛ր, ինծի յանձնուէ՛։

Բնա՛։ չչփոթեցաւ, վասն զի ցած ձայնով մը պատասխանեց իր կարգին.

— Զինուո՛ր, ճամբան ցուցուր, կը յանձնուիմ։

Իր պատասխանը խնդուքս բերաւ։ և առանց իր ձկուն ձեռքը թող տալու։ ըսի իրեն.

— Իբր փրկանք ի՞նչ կուտաս ինծի։ ժպտելով պատասխանեց։

— Իմ խումբս փրկանք չի տար եռ «Բեթթի» (*) եմ։ եթէ ինծի թոյլ տալու ըլլաս, այն ատեն քու բախտդ կը նայիմ։

Իր դէմքը բոլորովին մօտ էր իմինս, գիշերին մէջ իր աչքերը կը փայլէին։

Բէքթիներէն չեմ վախնար, սակայն տեսակ մը անհանգստութիւն ունեցայ։

Անիկա նշմարեց այս պարագան և շիքքերէն լեզուաւ ըսաւ ինծի չուտ մը, վասն զի իմ շեշտերէս հասկցեր էր իմ ազգութիւնս։

— Չգէ՛ որ քաղաք մտնեմ, լեռներու դաւակ, ես քու ֆալդ պիտի նայիմ, քու երջանկութիւնդ կամ դժբախտութիւնդ պիտի ըսեմ քու աստղդ նայելով։ ձգէ՛ ինծի։

— Եթէ մինակդ երթաս, կը բռնուիս, ես ձեզի կ'առաջնորդեմ մինչեւ պահակխումբ, ուրկէ ճամբայ մը կը գտնեմ ձեզի։

— Աստուած կը հատուցանէ ձեզի այն բարիքը զոր ընծայել կ'ուզես ինձ։ լեռան զինուոր, քեզի՛ հետևկ'երթամ։

Ձեռքէն բռնեցի և դէպի պահակատեղը տարի, ճամբան ցուցուցի իրեն, փսսէն անցուցի, կամրջակին առջեւէն, և մինչեւ անդամ զայն բէիզին տարի ըսելով։

— Աղաս, ահա քէբթի կին մը գտայ, անիկա ինծի պահակատեղին հարցուց, ահա՛ զայն բերի։

— Ապագան Աստուծոյ ձեռքն է, բաւական բէիզը, Աստուած գիտէ միայն։ Մենք բաղդազուշակի պէտք չունինք։ քէբթի, դուն հոս մեր մէջը դրամ չես կրնար վաստակիլ։ եկած տեղդ ելիր գնա։ տեղը տար զայն, Հասա՛ն։

Զայն եկած տեղը տանի՞լ։ ահա՛ թէ ինչ էր իմ ալ ուզածս։ Ընկերները գլուխ կ'ելերդնէին, մեր կողմը նայելով։ Ապագայի հետաքրքրութիւնը մարդուն բնականին մէջը կայ, մանաւանդ զինուորին որ պատերազմի մէջ, շատ մը դիպուածներու մէջ կ'ապրիւ։ Շատերը ինծի նշան ըրին միաքերնին հասկցայ, սակայն բէիզը սաստեց խստօրէն։

— Հայտէ՛, հայտէ՛ քալէ՛։

Միայն դուրս ելլէնուս ատենը կամացուկ մը աւելցուց ըսել.

— Հասա՛ն, հարցուց որ վաղը գինքը ո՞ւր կրնամ գտնել։ կ'իմանա՞ս խօսքը մեջերնիս։

Մութ փողոցին մէջը մտանք։ Մեր ետեւը կը մնային լոյսերը և բռնուած մարդերուն ճիչերը կը լսէի։

— Կ'իմանա՞ս կոր, հարցուցի Բէքթիին։

— Այո՛, ֆալախանն է, պատասխանեց։ կը ծեծեն կոր, եթէ դուն չելլայիր ես ա անոնց պէս պիտի ըլլայի։ Մի՛ վախնար, գինո՛ւոր, առանց սուտ խօսելու ես քու բախտդ պիտի ըսեմ, աղէկ կամ զէշ։

Ձեռքէս բռնեց և գիս մութ տեղուանքը տարաւ։ ըսի իրեն.

— Ի՞նչպէս իմ տեղս պիտի երթամ նորէն։

— Ես քեզի աղէկ ճամբայ մը ցոյց կուտամ։ կը վախնա՞ս։

Վալլահի՛, պիլլահի, ե՞ս, վախնա՞մ։

Թեւը սեղմեցի, ծեծելս եկաւ։ ձեռքը ձեռքէս փախաւ։ փութացի զայն բռնել։ սակայն մութ ծակէ մը անանկ չուտ մը փախաւ որ, ներս մտած դրան ուր ըլլալը չտեսայ։ Մութին մէջ քարքշներու ձայներ կ'առնէի, մինչդեռ ես պատերը կը խարխափէի ճամբան գտնելու համար։ Անմիջապէս, բաղուկները վիզս անցուց և գիս դէպի ինքը քաշելով սեղմեց։ Աստղերու կապտորակ լոյսով լուսաւորուած պզտիկ գաւիթի մը մէջ էինք։ ճերմակ պատի մը առջին ճերմակ քարէ նստարան մը կար։ Գնչուհին ըսաւ ինծի.

(43) Թարգմ. ՀԱՅԿԱՆՈՇ ՄԱՌՔ

(*) Գնչուհի։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1908 թուականին ի Բարիզ, Սէն-Լուի և Նէքէր հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր մասնագիտութիւնը, արժանացած է մէկ քանի «սերթիֆիքա»ներու։ Այս անգամ ալ Երլիխի գեղին «606» վերջին նորագոյն գրութեամբ արեան մէջ նէրարկումը, Վիեննայի, Բարիզի և Պերլինի հիւանդանոցներէն զատ մասնաւորապէս Ֆրանքֆորթի Երլիխի դարմանատան մէջ մասնէն ուսումնասիրած ըլլալով յաջողութեամբ կը դարմանէ ֆրանկախտը, մորթի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև հին և նոր ցերմամիզութիւնը առանց հետք մը ձգելու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ, Պահէզ Դաբու, շաբաթական Հաճի Պէքիրի կից, նայելով խան թիւ 8 դարմանատունը։ Մէգի և արեան ամէն տեսակ միքրոսքոբիք և քիմիական քննութիւնները ի հարկին կը կատարուին։

ԶՐԻ ԴԱՍ

ՔԵՂ. ՄԵԾ-ԲՈՒՌՍ. Թ. 117

ԽՃԱՄԻՏՅԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԵՐՈՒ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ
ԹՂԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՒՆ

Շաբաթը 2 դաս, ամիսը 2 մէճիտ
Դիմել Ս. ԴԱՒԹԵԱՆԻՆ
Թիւ 18, Սեթեան խան, Մօտ Թաշի (Սուլթան Համամ)

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՄԵՐ ՑԱՌԱՔՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱՒԵՏԻՍ

ՆՈՐ ԽԻՒՍ

Մահմէտ Ալի պէյի կողմէն հնարուած և Արքունի նախկին դեղագործ Էվրենիտի միջոցաւ պատրաստուած հմայաւոր ԱՆԻՍՕՆԻ ԽԻՒՍը Պահէզ Դաբու, Գասապեան դեղարանը և Ենի Ճամի, Մահմէտ Բեազիմ պէյի դեղի մթերանոցը, ինչպէս նաև բոլոր դեղարանները եւ մթերանոցները կը վաճառուին։ Պոլսոյ մէջ գինն է 5 ղրուշ։

ՔԱՐԼԸՄԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԲԵՐԱ

ՅՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐՈՒ ԳԱՐՆԱՆՈՒԹԻՒ

	ՂՐՇ.
Գօսթիւմ թայեօր քէթէն ամէն գոյնէ	80
» » անդ. կերպասէ	100
Հագուստներ վուալէ բէնսէսի ձեւով	80
» բուրդ մուսլինէ » »	125
Դաշ բուսիէռ քէթէն ամէն գոյնէ	45
» » Բօբլին կերպասէ	130
Պլուզներ պաթիսթէ գունաւոր	14
» » ֆիսթոյ. և փողկապով	20
» ճերմակ վուալէ	20
» բանտէ տանթէլով զարդարուն	30
» միմիայն տանթէլով	30
» » բէքինէ կերպասներ	54
Շորջազգեստ քէթէն վերջին նորոյթ	30
» ալբակէ սեւ և գունաւոր	60
» անդլիական կերպասէ	47
» չայազէ սեւ և գունաւոր	45
Ներքնազգեստ գծաւոր քէթէն	12
» ալբակէ ամէն գոյնէ	18

	ՂՐՇ.
Ներքնազգեստ սաստրզօ կերպասէ	80
» լիպէրթին կերպասէ ամէն գոյնէ	35
» պաթիսթէ տանթ. զարդարուն	15
Քօսաժներ » »	4
Հովանոցներ կէս մետք. վերջին գոյներ	30
» ամբողջ » » »	45
» » » դեղեցիկ կոթով	50
Աղջկան հագուստներ գծաւոր քէթէն	18
» » ճերմակ պաթիսթէ	35
Տղոց » քէթէնէ	25
» » գծաւոր քէթէնէ	30
» » չայազէ ծովային ձեւ	50
» վերարկու »	30
Քօրսէներ վերջին ձեւ	27
Այրերու չապիկներ ճերմակ պասթայով	20
Գիշերանոցներ աղէկ խասայէ	17
Անդրավարտիկներ ֆրանսական բազէ	12
Թաշկինակներ կնոջ համար պաթիսթէ մարքայով տուզինան	22

	ՂՐՇ
Թաշկինակներ կնոջ հմ. մարքով քէթ.	50
» այրերու » » պթս.	30
» » քէթէն մարքով	63
Գուլպաներ կնոջ համար մուսլինէ	
» » » սև աղ. տես	3 1(2
» այրերու սև գուն.էն աղ. տս.	4 1(2
» » ֆիրտիքօս բանուած	6 1(2
Ձեռնոցներ կնոջ հմ. եր. ճերմ. գուն.	
» » » » իմիթ. չուէտ	11
» » » » կէս մետաքս	10
» » արմ. մետ. սեւ և գուն.	15
Էշարբ քրիսթալին կերպասէ	18
» բանտէ ամէն գոյնէ	18
» քրէք տը լին ամէն գոյնէ	30
» մետք. վուալէ » »	50
Վուալէթ մուսլինէ » »	19
» լիֆօն » »	27
» քրէք տը լին » »	40

ՆՈՐ ՃԻՒՂ
ՔՕՍԹԻՒՄ ԹԱՑԵԼՕՐՆԵՐ
Եւ հագուստներ չափու վրայ

ՆՈՐ ՃԻՒՂ
ԿՆՈՋ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ
Պատրաստ և չափի վրայ

10000Է ԱՒԵԼԻ
ՔՈՒԻԲՕՆ
ԲՈՒԻՐԴԷ ԵՒ ՄԵՏԱՔՍԷ

ՄԵԾ ՔԱՆԱՈՒԹԵԱՄԲ
ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ԴՕՍԹԻՒՄ ԹԱՑԵԼՕՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԶԱՐԴԵՐ, ԿԱՌՆԻՆԵՐ, ԵԼՆ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԿՆՈՋ ՁԵՐՄԱԿՆԷՆՆԵՐ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՑ

ՆՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԻՐԻՆԿ ԿԱԼԱԹԱ

Քաղաքի, գիւղի, սքօրի և ճամբորդութեան յատուկ

ԶԳԵՍՏՆԵՐ

Կտաւէ, բուրդէ, ֆանէլէ եւ առուիէ

ԱՄՐԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՍԱՆ ԵՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՑՈՑ ՀԱՄԱՐ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՆԵՐ

Ամրան կօշիկներ, ճերմակեղէն, գլխարկ, բանտա, ևն. ևն.

ՆՈՐ ՃԻՒՂԵՐ
Քօրսէներու, երախաներու վերաբերեալ պիտոյքներու

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

ՏՕՔԹ. ՊԷՔԵԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏ ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Մասնագէտ ծննդամիզական գործարաններու, գաղտնի հիւանդութեանց և մանկաբարձութեանց

Տասն եւ հինգ տարի շարունակ Բարիզ Նէքքէռ-Պոօքա, Սէն-Լուի և Լառիբ-Պուաշիէի հիւանդանոցներու մէջ գործելով, իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած է ալիսարահուակ բոօֆէսէռ Ալպասան, Կիւիօն, Բօձոի Հալրօ և Հարթմանի առաջնորդութեամբ։

Միքռոսքոբիք լուրջ քննութենէ մը վերջ նորագոյն մեթոտով շատ կարճ ժամանակի մը մէջ և արմատապէս կը դարմանէ հին և նոր ցերմամիզութիւնը, կուտ միլիթէրը, միզարգելութիւնը, միզամանի, երիկամունքի և արգանդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Միզամանի և երիկամունքի քարերը և աւազը կ'անհետացնէ մեծ դիւրութեամբ և ՍԻՍԹՕՍԿՈՊԻ և ԼԻԹՕԹՐԻՍԻԻ միջոցաւ։

Քիչ օրէն կը կորսնցնէ միզանցքի նեղութիւնը, միզարգելութիւնը և արգասիզութիւնը (ԷԼԷԿԹՐՈՄԱԳՆԻԶ ԼԻՆԷՕ-ՍԻՒՐԻԼԻԷՌՈՎ) մասնաւոր դեղերով և ի պահանջել հարկին, ելեքտրականութեամբ կը բուժէ ամէնէն յուսահատ անկարողութիւնը և կը կատարէ ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ։ ի մի բան, ինչ որ ինքնաբերաբար գործիքներու հաւաքածոյին, կը յաջողի դարմանել ամէնէն յուսահատ և ամէնէն դժուարին հիւանդութիւնները։

Գալով հին և նոր գաղիական ախտին, կրնայ արմատապէս բուժել 606ի ներարկումով որ անձամբ ուսումնասիրած է Ֆրանքֆորթի, Գեռլիսի, Վիեննայի և Բարիզի լաբորատուարներուն մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը առաւօտեան ժամը 9էն 4։ Բերա, Զաքմաք փողոց Թիւ 4-5, Թաշճեան սրճարանի։ բացի հինգշաբթի կէս օրէ վերջ և կիրակի։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԳԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈՂՈՐԴԻ
Հիւանդութեանց

Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմի ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, 52 Թիւ
արարքիանը

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեկտրական նութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած «տաք օդի, տիաթուռնօսբիի, էօզոֆուլսքոբիի» ու ամէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կ'դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտն ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալն ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Նամանաւանդ երեսի ու քթի վրայ անձևութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին «առանց գործողութեան», կատարելագէն կ'շակէ նորագոյն գործիքով մը, որու, շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու՝ Եւրոպոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։ Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղայոց կոկորդի նիկները (պատէմիկի) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան, իր մասնաւոր գործիքով։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահէզ Դաբու, Համիտիէ Սկիպլի դէմ Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը, իսկ կէս օրէ վերջ իր տունը։ Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէնահիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատներն ամէն օր պատէ ձրիաբար դարմանելու։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՆԿԼՕ-ՀԱՅ
ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
1136 ԷՋ 800 ՊԱՏԿԵՐ

Արժանացած համազգային գնահատման, գեղական, և անմրցելի իր տեսակին մէջ անզլիեր էն հռմանիչներ։ գիտական բառերու ճոխ մթերք։ մասնաւոր յաւելուածներ միակ վաճառելի բառարանը։ գին լաթակազմ 60, կիսակաշի 65։ փոսթի ծախքով 65 և 70 դահեկան։ հայ ուսանողաց զուհացուցիչ զեղչ։ դիմել հեղինակին՝ Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս Պոյպէլ Հաուս։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ—ԴԵՐՁԱԿ

Ե՛ԴՈՒԱՐԴ ՏԱՆՑԻԿԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՑ ԽԱՆ, ԹԻՒ 28, ՕՌՕՋՏԻ-ՊԱՌԻ ԴԷՄԸ

Ամէն անանք որ կ'ուզեն ճաշակաւոր հագուստ, «Ամ'զ փութան դիմել Եդուարդ Տանցիկեանի գործատեղին, ուր հասած են արդէն ընտիր կերպասներ և ուր կը պատրաստուին ճաշակաւոր և անթերի հագուստներ, «ամենավերջին նորաձեւութիւնով համաձայն։

Ա. ապրանքի այցելութիւն մը պիտի բաւդատ փար մը կազմել այս նոր հաստատութեան ճաշակի գերազանցութեան վրայ։

Դիմեցէք Պոլիս, ՃԷԼԱԼ պէյ խան, Թիւ 28։

ՏԷՖԹԵՐԸ ԽԱԳԱՆԻՏԷՆ

Պալմօրթը չիֆթիքը հիւսայունական վէլիհատը սալթանաթ տէվլէթլու նէճապէթլու եուսուֆ Իզզէթտին էֆէնտի հազրէթլէրինէ թախսիս պույրուլան պիր թարթիբ Շեյխիսլամ Պէօյիւքտէրէյէ կիտէն ճատտէ վէ պիր թարթիբ Իզզէթ փաշա չիֆթլիկի նամբրյա եատ օլբան չիֆթիքը հիւսայուն արաղիսի վէ պաղէն Քեաղտխանէ գարիյէսի մէրաբ վէ պիր թարթիբ եինէ մէգբիւր գարիյէ մէրաբ վէ միսահիպ Սէյիտ էֆէնտի չիֆթլիկի վէ արաղիսի վէ թարթիբ բաղի Զինճիրլի Գուլյան Պէօյիւքտէրէյէ կիտէն ճատտէ իլէ պաղէն մէլգուն վէ պաղէն Հաֆտա ազա թարլա վէ արաղիսիլէ մահտուա Զինճիրլի Գուլյու չիֆթլիկի իթիֆալլիտէ պուլունան արաղի ասհապիլէ հուսուսը մէգբիւր տախիլինտէ պիր սուրէթլէ պաղը արաղիյէ թասարրուֆ իտտասընտա պուլունանլար օլտըղը թաղտիրէ անլէրին եէտլէրինտէքի վէսաիվի թասարրուֆիյէնին ուսուլ վէ եա սուրէթը մուսատտագէլէրինի ան պէշ կիւն զարֆընտա Տէֆթէրը խագանի նէզարէթի ումուրը չէրիյէ մէմուրիյէթինէ իպրազ իլէ տէֆթէրը մախսուսընա գայտ իթիրմէլէնի վէ միւտտէթը մէգբիւրէնին միրուրընտան սոնրա վաղը օլաճագ միւրաճաաթը գամիսիսնա մէսմու օլմայաճաղը իլան օլունը։ 9 մայիս 328 3—3

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ. — Քաժանատան։

Պոլսոյ գործակալութիւն. — Գաթըրճը-օղլու բասաժին դիմաց Աչիր էֆ. Քիւթիպխանէ փողոց։

Պոլսոյ գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն. ինչպէս և արտասահմանի համար։

ՏՈՔԹ, ԹԱՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՐՏԱՔԻՆ, ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԱԽՏԵՐՈՒ

Նախկին Օգնական ուսուցիչ Օսմ. Բժշ. Վարչութեանի

Գիտական ամենավերջին մէթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ամէն տեսակ մորթային, ծննդամիզական և կանանց ախտերը, ցերմամիզութիւն երիկամներու, միզամանի եւ այլ հիւանդութիւնները, ելեկտրաբուժութեամբ՝ սերմահոսութիւնը, անկարողութիւնը, երազախորթութիւնը։ — (606)ի ՍԱԼՎԱՐՍԱՆԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄՆԵՐՈՎ ԵՒ ԱՇԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ՖՐԱՆԿԱԽՏԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ։ մէգի, արեան, խուլի, քիմիական և մանրէաբանական քննութիւն։ Դարմանատունն է Պայազիտ, փոսթահանէին դէմ Սինէմեան դեղարան ամէն օր, կէս օրէն վերջ և երեկոները Գում Գաբու, Լ. Պետրոսեան դեղարանը։

ԱՂԲԱՏՆԵՐԸ ԶՐԻ

ՏՕՔԹՕՐ ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊԻՊԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի գաղինօղլու մօտ, Անանեան աբարթիմանի իր յարկաբաժնին մէջ

Արանց և կանանց ինչպէս նաեւ տղայոց ամէնազգի հին և նոր ախտերը, ստամոքսի, աղիքներու, երիկամներու, սրտի եւ այլն հիւանդութիւնները անպիտական և ամերիկեան նորագոյն մեթոտներով կը դարմանէ։ Ֆրանկախտը և անոր հետեւանք բոլոր յատուկ հիւանդութիւնները «Սալվարսան»ի և բոլորովին նոր դրութեամբ «Սալմինա»ի ներարկումներով կը բուժէ առանց ո՛եւէ ցաւի և առանց զբաղումի արդիւք ըլլալու։

Որպէս զի ո և է մէկը չի վարակուի թիֆոյով և զօլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ պահուած նորագոյն միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրեր մինչեւ կէս օրէ։